

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE DEVELOPMENT OF PROGRAMMED INSTRUCTION IN GROUP OF SOCIAL EDUCATION,
RELIGION AND CULTURE FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS

วิทยานิพนธ์
ของ
ศรีเรือน ไกล่ชิด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2557

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE DEVELOPMENT OF PROGRAMMED INSTRUCTION IN GROUP OF SOCIAL EDUCATION,
RELIGION AND CULTURE FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS

วิทยานิพนธ์
ของ
ศรีเรือน ไกล่ชิด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2557

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Development of Programmed Instruction in Group of Social Education,
Religion and Culture for Prathomsuksa 3 Students

ศรีเรือน ไกล่ชิด

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายดา ประเสริฐภักดิ์)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.สุริย์มาศ สุขกลี)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์วราญา ภูเสตวงษ์)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์พริตพา นิโรจน์)

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558

ศรีเรือน ไกล่ชิด. (2557). บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สุริย์มาศ สุขกสิ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์

กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม 4) และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 5 เล่ม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แผนการจัดการเรียนรู้มีแผนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 4) แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 87.93/86.78 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Srireon Klaichid. (2014). **The Development of Programmed Instruction in Group of Social Education, Religion and Culture for Prathomsuksa 3 Students.** Thesis M.Ed. (Curriculum and Instruction). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Sureemas Sukkasi Ph.D. (Educational Administration) Chairman

Associate Professor Ampawan Prasertpak M.Ed. (Psychology and Guidance) Member

Abstract

This study was designed for Quasi-Experimental Design. The major proposes of this research study were : 1) to investigate the efficiency of programmed instruction in order to attain the standardized criteria of 80/80, 2) to compare the effectiveness before and after classes that used programmed instruction, 3) to compare the effectiveness after classes between the experimental group and the control group that used programmed instruction, and 4) to investigate the satisfaction level from the students. The research samples were obtained by cluster random sampling of 30 students of Prathomsuksa 3 studying in the second semester of the academic year 2013 at Chumchonwimonwitthaya Municipality School in Trat Province. The research instruments were: 1) 5 programmed instruction packages 2) 30 items of Multiple-choice test with 4 options use to examine the students' learning achievement 3) lesson plans of the experimental group and the control group, and 4) 15 items of satisfaction test. The statistic employed for analysis were mean, standard deviation, t-test dependent and t-test independent.

The results of the study were as follows : 1) the effectiveness of programmed instruction was 87.93/86.78 which was higher than the standardized criteria of 80/80, 2) the results revealed that the achievement of the experimental group students after being taught was higher than before being taught with the significant at the level of .01, 3) the results revealed that the achievement of the experimental group students by using programmed instruction was higher than the control group students that using normal teaching method with the significant at the level of .01, 4) the students' level of satisfaction towards programmed instruction was at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามแบบทดสอบให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองตราด ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ตลอดจนทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าอันเนื่องมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศรีเรือน ไกล่ชิด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
วิสัยทัศน์.....	9
หลักการ.....	9
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	10
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	11
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	11
ความสำคัญ.....	11
วิสัยทัศน์.....	13
เป้าหมาย.....	14
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	15
คุณภาพของนักเรียน.....	16
สื่อการเรียนรู้.....	17
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้.....	17
การประเมินผลการเรียนรู้.....	18
การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	18
การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	19
แนวการจัดการเรียนรู้.....	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บทเรียนสำเร็จรูป.....	21
ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป	21
ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป.....	22
ประเภทบทเรียนสำเร็จรูป.....	24
หลักจิตวิทยาของบทเรียนสำเร็จรูป.....	26
ส่วนประกอบของบทเรียนสำเร็จรูป.....	29
หลักการของบทเรียนสำเร็จรูป.....	30
ประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป.....	32
การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.....	32
การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป.....	36
วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ	37
ข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป.....	37
ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป.....	38
ความพึงพอใจ.....	39
ความหมายของความพึงพอใจ.....	39
ทฤษฎีความพึงพอใจ.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	42
งานวิจัยในประเทศ.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	68
วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	81
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	82
ภาคผนวก ค แผนการจัดการเรียนรู้.....	91
ภาคผนวก ง บทเรียนสำเร็จรูป.....	105
ภาคผนวก จ แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ภาคผนวก ฉ การวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย (IOC) ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นและค่าเฉลี่ยก่อนเรียน-หลังเรียน.....	147
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	160

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการใช้แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละบท (E_1).....	60
2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (E_2).....	62
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	64
4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสอนแบบปกติกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	65
5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	66
6 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3.....	148
7 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	149
8 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3....	150
9 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	151

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	153
11 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (b) และค่าความเชื่อมั่น (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3.....	154
12 คะแนนการทดลองแบบ 1:1 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	155
13 คะแนนการทดลองกลุ่มเล็กของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3...	156
14 คะแนนการทดลองกลุ่มใหญ่ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.	157
15 คะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	158

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการใช้แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละบท (E_1).....	60
2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (E_2).....	62
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	64
4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสอนแบบปกติกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	65
5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	66
6 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3.....	148
7 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	149
8 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3....	150
9 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	151

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	153
11 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (b) และค่าความเชื่อมั่น (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3.....	154
12 คะแนนการทดลองแบบ 1:1 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	155
13 คะแนนการทดลองกลุ่มเล็กของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3...	156
14 คะแนนการทดลองกลุ่มใหญ่ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.	157
15 คะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	158

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนักเรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และ รักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่น ในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 3 - 4)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นระดับการศึกษา ที่จัดเตรียมเยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีความสามารถในการพัฒนา ตนเองให้เป็นบุคคลในสังคมที่มีศักยภาพ อาจกล่าวได้ว่าเยาวชนในวัยดังกล่าวเป็นวัยที่กำลัง เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่และยังเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่ตลาดแรงงาน ของประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ ประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพควบคู่กันไปเพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถประพฤติตน ได้อย่างเหมาะสมในการดำรงชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน และเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ใน 5 สาระหลัก ดังนี้ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชาจึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการโดยนำวิทยาการ จากแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา
ปรัชญา และศาสนา ในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกัน
อย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้
นอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ
และสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะและกระบวนการต่างๆที่สามารถนำมาใช้ประกอบ
ในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนามาพัฒนา
ตนเองและสังคม ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้กำหนด
สาระการเรียนรู้ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม เป็นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา
ศิลปกรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับ ซึ่งมีมาตรฐาน ส.1.1 รูและเข้าใจ
ประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส.1.2
เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือ และตัวชี้วัดได้กำหนดให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรม
ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง
มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ.
2553 ข : 4)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ของโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา พบปัญหาเนื่องจากขาดครูที่จบตรงสาขาวิชา เพราะครูผู้สอน
มีการโอนย้ายและเกษียณก่อนกำหนด การเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในส่วนของเนื้อหา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีเนื้อหายากและ
มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับคาบเวลาเรียน ทำให้ครูต้องเร่งสอนให้จบเนื้อหา ต้องใช้ความจำมาก
ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ตั้งใจและสนใจในการเรียน สื่อการเรียนการสอนไม่เหมาะสม
ประกอบกับครูผู้สอนไม่ได้จบตรงตามสาขาวิชา ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี
เท่าที่ควร ครูผู้สอนมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาสอนอย่างเต็มที่ ปัญหาดังกล่าว
ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งโรงเรียนได้จัดการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนา
พฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข
จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ

คิดคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65.74 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาจากการสอนของครูและสื่อการสอนที่เหมาะสม (โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา. 2555 : 15)

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเปรียบเสมือนครูผู้สอน ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า ทำกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากแต่ละกรอบมีคำถามและคำตอบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง อาจกล่าวได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นสื่อ การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ทำกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนให้สมบูรณ์ได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนช่วยให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการแสวงหาความรู้และเป็นการสนองความแตกต่างในด้านความสามารถของบุคคลได้เป็นอย่างดี (ทิสนา แจมมณี. 2552 : 16) และงานวิจัยของทองคูณ หนองพร้าว (2552 : 79) ได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเรื่องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยปรับปรุง เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา รวมทั้งสิ้น 89 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 หมู่เรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการนำเสนอสาระการเรียนรู้จากง่ายไปยาก มีเนื้อหาให้ศึกษา คำถามให้นักเรียนตอบ และนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เองหลังจากตอบคำถามแล้ว

บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ซึ่งในเล่มประกอบด้วย คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา คำถาม แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบ และเฉลยคำถาม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าความรู้จากบทเรียนสำเร็จรูปแล้วนำความรู้ที่ได้มาอภิปรายร่วมกันเพื่อที่จะร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนในกลุ่มควบคุมโดยการสอนแบบบรรยาย อธิบายและทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาขั้นตอนตามตัวอย่างแผนการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 3 จำนวน 30 คนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 1 จำนวน 28 คนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หมายถึง คุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

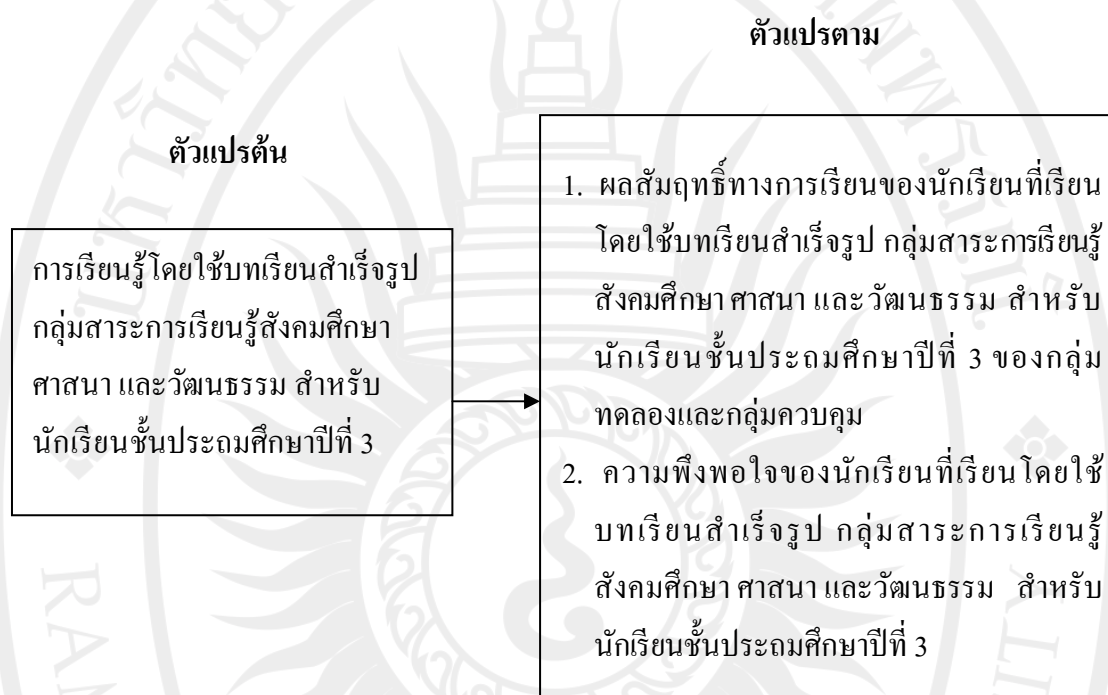
1. 80 ตัวแรก คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการใช้แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละบท

2. 80 ตัวหลัง คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองตราด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำหลักการ ทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญมาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 วิสัยทัศน์

1.2 หลักการ

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.1 ความสำคัญ

2.2 วิสัยทัศน์

2.3 เป้าหมาย

2.6 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

2.7 คุณภาพของนักเรียน

2.8 สื่อการเรียนรู้

2.9 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

2.10 การประเมินผลการเรียนรู้

2.11การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1 แนวการจัดการเรียนรู้

4. บทเรียนสำเร็จรูป

4.1 ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

4.2 ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

4.3 ประเภทบทเรียนสำเร็จรูป

4.4 หลักจิตวิทยาของบทเรียนสำเร็จรูป

4.5 ส่วนประกอบของบทเรียนสำเร็จรูป

- 4.6 หลักการของบทเรียนสำเร็จรูป
- 4.7 ประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป
- 4.8 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
- 4.9 การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป
- 4.10 วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ
- 4.11 ข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป
- 4.12 ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป
- 5. ความพึงพอใจ
 - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 4 - 6)

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลา และการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในการใช้ภาษาและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อติดต่อสื่อสารและสื่อความหมายให้ผู้อื่นมีความเข้าใจกับตนเองได้

2. ความสามารถในการคิด หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ความสามารถในการเทคโนโลยี หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง การปฏิบัติตนในการรัก ห่วงแหน ภาควุมใจ ในความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา รักเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
 2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การปฏิบัติตนให้ตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
 3. มีวินัย หมายถึง ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของสังคมตามบรรทัดฐานและกฎหมายของสังคมไทย
 4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง รักในการเรียนรู้ ในทุกสิ่งทุกอย่างอย่างต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
 5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ปฏิบัติตนอยู่ในทางสายกลาง พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มีความพอประมาณและสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง
 6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง มีความขยันหมั่นเพียร รักการทำงาน และทำงานอย่างมีความสุขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
 7. รักความเป็นไทย หมายถึง รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของไทย ด้วยความภาคภูมิใจ
 8. มีจิตสาธารณะ หมายถึง มีจิตใจที่มุ่งมั่น รู้จักทำคุณประโยชน์เพื่อส่วนรวม
- สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพ มีความเสมอภาคทางการศึกษา มีการกระจายอำนาจ มีความยืดหยุ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ มีสมรรถนะครบทั้ง 5 ด้าน หลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ 8 ด้าน ทั้งนี้ กำหนดให้จัดการศึกษาผ่าน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยได้กำหนดตัวชี้วัดไว้ 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กล่าวถึง ความสำคัญไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ข : 5)

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ อดทนอดกลั้น ขอมรับ ในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการโดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญา และศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบ มาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ นักเรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็น พลเมืองดี ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนา นักเรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ข : 6 - 7)

1. ด้านความรู้ จะให้ความรู้แก่นักเรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการ สำคัญของวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปรัชญา และศาสนา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ

2. ด้านทักษะกระบวนการ นักเรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการ ต่าง ๆ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น เป็นต้น

3. ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง เชื่อสัจสุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดี ในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิ ของผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วิสัยทัศน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 8)

1. เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้มีการศึกษาพร้อมที่จะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ ดังนี้

1.1 นำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี

1.2 นำความรู้เกี่ยวกับโลกของเรามาสร้างความเข้าใจในกระบวนการก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เพื่อการตัดสินใจในการดำรงชีวิตในสังคม

1.3 นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติของตน

1.4 นำความรู้เรื่องการผลิต การแจกจ่าย การบริโภคสินค้าและบริการมาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เพื่อการดำรงชีวิต เพื่อการประกอบอาชีพ และการอยู่ในสังคม

1.5 นำความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรม ศาสนา มาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติตน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

1.6 นำวิธีการทางสังคมศาสตร์มาค้นหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคม และกำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม

2. บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การจัดการเรียนรู้ต้องใช้ข้อมูล ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

3. นักเรียนอภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัยร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนอย่างตั้งใจ

4. การจัดการเรียนรู้เป็นบรรยากาศของการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้ง ทำทนาย นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทุกมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการจัดเตรียมโครงการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเป็นจริงของสังคมที่ให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

เป้าหมาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมายที่สำคัญคือ ให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 9 - 10)

1. ความรู้ ความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการผสมผสานการศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ เช่น มนุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ปรัชญา และศาสนาเข้าด้วยกัน ไม่เพียงเท่านั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังรวมถึงการศึกษาคุณลักษณะการเป็นคนดีของสังคม การเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการศึกษา ความเป็นไปของโลก พหุวัฒนธรรม กฎหมายศึกษา อาชีพศึกษา และประเด็นปัญหาร่วมสมัยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจะต้องบูรณาการสาระความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอีกด้วย

2. ทักษะและกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เป็นผู้รอบรู้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

2.1 ทักษะทางวิชาการ ได้แก่ ทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด ซึ่งนักเรียนต้องนำมาใช้ในการแสวงหาความรู้จัดการกับความรู้ การนำความรู้ไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ประกอบด้วย

2.1.1 การแสวงหาและจัดการกับข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทักษะด้านนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน ศึกษา สืบค้นข้อมูล ความรู้ ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าทางสังคมศาสตร์ การสืบค้นความรู้ รวมทั้งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.1.2 การคิดและนำเสนอแนวคิดต่าง ๆ ทักษะด้านนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด การจัดระบบข้อมูล การตีความ วิเคราะห์ สรุป ประเมินและนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็นต่าง ๆ โดยสื่อสารออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการเขียน การพูดที่สื่อความหมายกับผู้อื่นบนพื้นฐานที่มีเหตุผล และหลักการ เพื่อจะใช้สนับสนุนและประกอบการพิจารณาตัดสินใจใด ๆ ของบุคคลและสังคมได้อย่างฉลาดและมีประสิทธิภาพ

2.1.3 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดและหลักการ ได้สามารถอธิบายความสัมพันธ์และความเป็นเหตุเป็นผลของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ ศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะมีส่วนช่วยให้นักเรียน เกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลและสังคมที่เราดำรงชีวิตอยู่ และนำไปสู่การนำความรู้ ไปใช้ในการวางแผนแก้ปัญหา ตัดสินใจและการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2.2 ทักษะทางสังคม ได้แก่ การร่วมมือและการมีส่วนร่วมในสังคม การดูแลรักษา การเอาใจใส่ให้บริการ การมีส่วนร่วมในสังคม ทักษะและกระบวนการกลุ่ม พัฒนาความเป็นผู้นำ ผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เห็นคุณค่า เคารพตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความคล้ายคลึง และความแตกต่าง ของตนและของผู้อื่น เคารพในทรัพย์สินและสิทธิของผู้อื่น เคารพในกฎ กติกาของกฎหมาย เคารพ ในความเป็นมนุษยชาติ และสรรพสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย

3. คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาทักษะเกี่ยวกับเจตคติ จริยธรรม และค่านิยม โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ อย่างหลากหลาย นักเรียนจะได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับความเป็นสมาชิกที่ดี ในสังคมประชาธิปไตย เช่น การรู้จักตนเอง ฟังตนเอง เชื่อสัจสุจริต มีวินัย กตัญญู รักเกียรติภูมิ ของตน เคารพเหตุผล มีความยุติธรรม ห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง ขจัดข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธี ยึดมั่นในความยุติธรรม ความเสมอภาคและเสรีภาพ มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิต และผู้บริโภคที่ดี เห็นคุณค่าของการทำงาน การทำงานเป็นกลุ่ม การเคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า อนุรักษ์ พัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รูและเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เขาใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เขาใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลก อย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เขาใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เขาใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเขาใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เขาใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เขาใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เขาใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้าน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและ สามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เขาใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เขาใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใ้เขาแผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เขาใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพของนักเรียน

นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องมีความรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 11)

1. ไ้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

2. ผู้เรียนได้ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนา ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วม ในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ

3. ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับ รายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการ เศรษฐกิจพอเพียง

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

สื่อการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริม ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้ง มีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นักเรียนสามารถ เรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่นักเรียน และผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณ ในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้นักเรียนสามารถยืมได้จากห้องสมุดของ สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 16)

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่าง มีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนรู้จัก วิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้เกิดการใช้สื่อ การเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 17)

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียน

ของนักเรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 18)

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ ร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้ของนักเรียนจากการวัด และประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 19)

การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระตามหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น การกิจที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 23)

1. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินการประเมินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายข้อ
3. กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียนสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
4. ประเมินผลการเรียนระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับห้องเรียน
5. ประเมินตัดสินผลการเรียนสาระการเรียนรู้รายภาค
6. ประเมินสรุปผลการเรียนสาระการเรียนรู้ผ่านช่วงชั้น

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป็นการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างค่านิยมอันดีให้แก่ นักเรียนตามจุดเน้นของหลักสูตรการกิจที่สถานศึกษา จะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 24)

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมตามหลักสูตร แยกกลาง

2. กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการ
3. กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
4. ดำเนินการประเมินการแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามแนวทาง และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด
5. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายภาค
6. ประเมินตัดสินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านช่วงชั้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศไทย

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แนวการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 14)

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ครูต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้ร่วมกันการเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดนักเรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบครูคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการหรือการบูรณาการ แบบโครงงาน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 15)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

ตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต มีความรับผิดชอบ มีความรู้ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข : 1 - 2)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระนี้เป็นสาระหลักที่เป็นความคิดเกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ที่มุ่งศึกษาความประพฤติกิเลสของพลเมืองและการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนต้องมีความรู้ประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับ จริยธรรม คุณธรรมมาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทเรียนสำเร็จรูป

ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปนั้นได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 35) ได้กล่าวว่า บทเรียนโปรแกรมหรือบทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแบ่งเป็นหน่วยย่อยหลาย ๆ กรอบ (Frames) เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ในแต่ละกรอบจะมีเนื้อหาคำอธิบายและคำถามที่เรียบเรียงไว้ต่อเนื่องกันจากง่ายไปหายาก

सानิตย์ กายาผาด (2547 : 2) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่เหมือนกับจำลองสถานการณ์การเรียนกับการสอนมาไว้ในรูปของวัสดุหรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งทำหน้าที่เหมือนครู โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับบทเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพราะมีการเสริมแรงให้ผู้เรียนได้รับทราบทันทีว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนทำนั้นถูกหรือผิดเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและก้าวไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547 : 53) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ที่ต้องการ วิธีการ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และมีแรงเสริมแก่ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ จึงถือว่าเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ถวัลย์ มาศจรัส (2548 : 17) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในบทเรียนแต่ละบทเรียนด้วยตนเอง โดยเริ่มจากเนื้อหาสาระง่าย ๆ ไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้นเป็นลำดับ เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหาวัตถุประสงค์ วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและประเมินการเรียนด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

ฉวีลักษณ์ บุญชะกาญจน (2551 : 21) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากนำเสนอในรูปแบบของกรอบ ซึ่งจะมีคำถามและเฉลยไว้ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสามารถของนักเรียนโดยนักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ในการเรียนจึงจะบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ทิสนา แหมมณี (2552 : 16) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์วิธีการตลอดจน อุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แต่ละกรอบมีคำถามและคำตอบเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง

ธีรชัย ปรุณโชติ (2552 : 4) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่เน้นให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ซึ่งบทเรียนสำเร็จรูปนี้มีแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน

กุศยา แสงเดช (2552 : 3) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นให้ นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดเป็นกรอบที่เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แต่ละกรอบมีคำอธิบาย คำถาม และเฉลยให้ นักเรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยบทเรียนสำเร็จรูปจะนำเสนอเนื้อหาบทเรียนทีละน้อยจากง่ายไปหายาก โดยเสนอเป็นกรอบหรือแฟรม ในแต่ละกรอบหรือแฟรมจะมีคำถามและคำเฉลยอยู่ โดยคำถามจะเป็นคำถามที่ง่ายไปหายากและนักเรียนสามารถประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนได้ทันที เพื่อเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะศึกษาบทเรียนต่อไป

ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบและลักษณะของ บทเรียนสำเร็จรูปที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
2. เนื้อหาหรือเรื่องที่อยากให้ผู้เรียนรู้ แบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ การเรียงความสั้นยาวของแต่ละกรอบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม
3. จัดเรียงลำดับกรอบบทเรียนให้ต่อเนื่องกัน เริ่มจากง่ายไปหายาก และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีการทบทวนให้ผู้เรียนทดสอบการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา
4. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาและทักษะจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบ
5. เป็นการเรียนรู้ที่ให้ข้อมูลย้อนกลับจากผลการทดสอบทันทีโดยสามารถตรวจสอบคำตอบจากคำเฉลยด้วยตนเองซึ่งในบางข้ออาจมีคำอธิบายเพิ่มเติมให้ด้วย

6. มีการเสริมแรงผู้เรียนในขั้นตอนสำคัญเป็นระยะ เช่น คำชมจากการที่ผู้เรียนรู้ว่าตนเองทำได้ถูกต้องแล้ว

7. ไม่จำกัดเวลาเรียน ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

8. มีการวัดประเมินผลแน่นอน ซึ่งมีการทดสอบก่อนเรียน ทดสอบระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนรู้

กุศยา แสงเดช (2552 : 8) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
2. เนื้อหาหรือเรื่องที่จะให้เรียนรู้ แบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบการเรียนรู้ความสั้นยาวของแต่ละกรอบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม

3. จัดเรียงลำดับกรอบการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องกัน เริ่มจากง่ายไปหายาก และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีการทบทวนให้ผู้เรียนทดสอบการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา

4. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหา และทักษะจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบ

5. เป็นการเรียนรู้ที่ให้อบรมย้อนกลับ จากผลการทดสอบทันที โดยสามารถตรวจสอบคำตอบ จากคำเฉลยด้วยตนเอง ซึ่งในบางข้ออาจมีคำอธิบายเพิ่มเติมให้ด้วย

6. มีการเสริมแรง แก่ผู้เรียนในขั้นตอนสำคัญเป็นระยะ เช่น คำชม จากการที่ผู้เรียนรู้ว่าตนเองทำได้ถูกต้องแล้ว

7. ไม่จำกัดเวลาเรียน ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

8. มีการวัดประเมินผลแน่นอน ซึ่งมีทั้งการทดสอบย่อยระหว่างเรียน ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนรู้

ธีรชัย ปฐมโชติ (2552 : 56) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่ามีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. เนื้อหาวิชาถูกแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ เรียกว่า กรอบ (Frame) และกรอบเหล่านี้จะเรียงลำดับจากง่ายไปหายากโดยมีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่ประโยคหนึ่งจนถึงข้อความเป็นตอน ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ไปทีละน้อยจากสิ่งที่รู้ แล้วไปสู่ความรู้ใหม่ เป็นการเร้าความสนใจไปในตัว

2. ภายในกรอบแต่ละกรอบจะต้องให้นักเรียนมีการตอบสนอง เช่น ตอบคำถามหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ทำให้นักเรียนแต่ละคนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของบทเรียน

3. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงย้อนกลับทันทีคือ จะได้รับทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ซึ่งทำให้นักเรียนทราบว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด และสามารถแก้ไขความเข้าใจผิดของตนเองได้ทันที

4. การจัดเรียงลำดับหน่วยย่อย ๆ ของบทเรียนต่อเนื่องกันไปตามลำดับจากง่ายไปหายาก การนำเสนอเนื้อหาในแต่ละกรอบ ควรลำดับขั้นตอนเรื่องให้ชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ และทำให้นักเรียนตอบสนองเรื่องนั้นโดยตรง

5. นักเรียนปฏิบัติหรือตอบคำถามแต่ละกรอบไปตามวิธีที่กำหนดให้

6. นักเรียนค่อย ๆ เรียนเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ทีละขั้น

7. นักเรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา การใช้เวลาศึกษาบทเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียน

8. บทเรียนสำเร็จรูปได้ตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้แล้ว มีผลทำให้สามารถวัดได้ว่าบทเรียนนั้น ๆ ได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่

9. บทเรียนสำเร็จรูป ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ต้องคำนึงถึงนักเรียน เป็นเกณฑ์ จุดบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปนั้นจะมีจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหาหรือเรื่องที่จะให้เรียนรู้ แบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ ความสั้นยาวของแต่ละกรอบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม มีคำถามและเฉลยคำถามแต่ละกรอบและมีแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

ประเภทบทเรียนสำเร็จรูป

ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 139 - 140)

1. บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Linear Programmed) เนื้อหาจะถูกจัดเรียงเป็นกรอบ (Frame) ตามลำดับจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนจะต้องเริ่มเรียนจากกรอบแรก และเรียงลำดับจนกระทั่งกรอบสุดท้ายของบทเรียน จะข้ามกรอบใดกรอบหนึ่งไม่ได้สิ่งที่เรียนจากกรอบแรกจะเป็นพื้นฐานของกรอบถัด ๆ ไป

2. บทเรียนสำเร็จรูปแบบแยกกิ่งหรือสาขา (Branching Programmed) Noman H. Crowdow เป็นผู้พัฒนาจากสกินเนอร์ (Skinner) โดยบทเรียนจะไม่ดำเนินการตามลำดับ แต่จะจัดให้มีการเรียงลำดับเนื้อหาโดยอาศัยคำตอบของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ ถ้าผู้เรียนตอบคำถามของข้อความย่อย ๆ ที่เป็นหลักของบทเรียนได้ถูกต้อง บทเรียนอาจจะมีคำแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อไปโดยให้ข้ามกรอบนี้ไปกรอบต่อไป แต่ถ้าผู้เรียนตอบคำถามไม่ถูกต้องก็อาจจะมีข้อความย่อย ๆ เพิ่มเติมให้ศึกษาก่อน

เพื่อเข้าใจและก้าวต่อไป การเรียนจะไม่ดำเนินตามลำดับชั้นจากกรอบแรกไปจนถึงกรอบสุดท้าย แต่อาจจะย้อนไปย้อนมาในกรอบต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน

3. บทเรียนผสม (Combination Programmed) เป็นบทเรียนที่ให้โอกาสการตอบสนองของผู้เรียน โดยมีทั้งแบบเส้นตรงและแบบแตกกิ่งในเนื้อหาเดียวกัน

กุศยา แสงเดช (2552 : 10) ได้กล่าวถึง ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป ไว้ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Linear Program) ในการสร้างบทเรียนจะยึดหลักการแบ่งเนื้อหาเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ ในแต่ละกรอบ พร้อมด้วยคำถาม แต่มีการให้นักเรียนตอบเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 แบบสร้างคำตอบ (Constructs) ในช่องว่างที่ให้ไว้ เป็นบทเรียนที่ให้ผู้เรียนสร้างคำตอบเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาของสกินเนอร์ (Burrhus F. Skinner) เนื้อหาจะแบ่งเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ สั้น ๆ โดยขนาดของกรอบจะต้องมีขนาดใหญ่ พอที่จะอธิบายเนื้อหาทั้งหมดนั้น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง เป็นการช่วยมิให้ตอบผิด ซึ่งจะทำให้เกิดการจดจำไปนาน และถ้านักเรียนตอบถูกก็จะทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เปรียบเสมือนเป็นรางวัลที่พึงได้รับ

1.2 แบบเลือกตอบ (Multiple Choices) เป็นการสร้างบทเรียนตามหลักการของเพรสซี่ (Sydney L. Pressey) โดยเมื่อผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องแล้ว จะมีสิ่งเร้าตัวถัดไปเสนอมาให้ แต่ถ้าผู้เรียนเลือกข้อผิดพลาดก็ต้องกลับไปอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาในกรอบเดิมอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงเลือกคำตอบใหม่จนกว่าจะถูกต้อง

2. บทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขา (Branching Program) เป็นแนวความคิดของโครเดอร์ (Crowder) ซึ่งลักษณะของบทเรียนจะคล้ายกันกับแบบเลือกตอบของเพรสซี่แต่มีข้อแตกต่างตรงที่ว่าตัวเลือกในแต่ละตัวจะนำผู้เรียนได้ไปศึกษาในกรอบหรือหน้าอื่น ๆ ต่อไป การเรียงลำดับชั้นหรือกรอบจะไม่เป็นไปตามลำดับ โดยถ้าผู้เรียนตอบคำถามของเนื้อหาในกรอบนั้นได้ อาจข้ามกรอบบางกรอบไป เพื่อเรียนในกรอบของเนื้อหาที่กำหนด แต่ถ้าผู้เรียนตอบผิดก็จะได้รับการอธิบายเหตุผลหรือสาเหตุที่ผิด และอาจได้รับบทเรียนเพิ่มเติมจากหน่วยย่อย ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องทำตามคำแนะนำในแต่ละกรอบอย่างเคร่งครัด

ธีรชัย ปรุณโชติ (2552 : 7) ได้แบ่งบทเรียนสำเร็จรูปออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปแบบไม่แยกกรอบ เป็นบทเรียนที่เสนอเนื้อหาทีละน้อยตามลำดับขั้นตอน มีคำถามและเฉลย หรือแนวคำตอบไว้ให้ตรวจสอบทันที แต่ไม่เสนอเนื้อหาในลักษณะของกรอบ แต่เสนอเนื้อหาเป็นลำดับต่อเนื่องกัน เช่นเดียวกับการเขียนบทความหรือตำราแตกต่างกัน เพียงแต่ว่าบทเรียนประเภทนี้จะต้องมีคำตอบหรือแนวคำตอบไว้ให้นักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด

2. บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Linear Programming) เป็นบทเรียนแบบเส้นตรงที่นำเสนอเนื้อหาทีละน้อยบรรลุลงในกรอบหรือเฟรมต่อเนื่องกันตามลำดับจากกรอบหนึ่งไปยังกรอบที่สอง จนถึงกรอบสุดท้ายตามลำดับโดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สิ่งที่ยื่นจากหน่วยย่อยหรือกรอบแรกจะเป็นพื้นฐานสำหรับกรอบถัดไป นักเรียนจะต้องเรียนตามลำดับทีละกรอบต่อเนื่องกันไปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย โดยไม่ข้ามกรอบใดกรอบหนึ่งเลย

3. บทเรียนสำเร็จรูปแบบแตกกิ่งหรือสาขา (Branching Programming) เป็นวิธีการเขียนบทเรียนแบบลำดับแตกต่างจากการเขียนแบบเส้นตรง การเขียนโปรแกรมแบบสาขามีการเรียงลำดับข้อความย่อย โดยอาศัยคำตอบของนักเรียนเป็นเกณฑ์ ถ้านักเรียนตอบคำถามข้อความย่อยได้ถูกต้อง นักเรียนจะได้รับคำสั่งให้เข้าไปหน่วยย่อยได้จำนวนหนึ่งแต่ถ้าตอบไม่ถูกต้องอาจจะได้รับคำสั่งให้ย้อนไปเรียนข้อความย่อยต่าง ๆ เพิ่มเติมก่อนที่จะก้าวหน้าต่อไป

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปแบบได้สามประเภทคือ บทเรียนสำเร็จรูปแบบไม่แยกกรอบ บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง และบทเรียนสำเร็จรูปแบบแตกกิ่งหรือสาขา แต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้เลือกใช้ ซึ่งในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปในครั้งนี้ได้เลือกใช้ประเภทบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงที่มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาทีละน้อยบรรลุลงในกรอบหรือเฟรมต่อเนื่องกันตามลำดับจากกรอบหนึ่งไปยังกรอบที่สอง จนถึงกรอบสุดท้ายตามลำดับโดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สิ่งที่ยื่นจากหน่วยย่อยหรือกรอบแรกจะเป็นพื้นฐานสำหรับกรอบถัดไป นักเรียนจะต้องเรียนตามลำดับทีละกรอบต่อเนื่องกันไปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย โดยไม่ข้ามกรอบใดกรอบหนึ่งเลย

หลักจิตวิทยาของบทเรียนสำเร็จรูป

หลักจิตวิทยาที่นำมาเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนกับบทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีผู้กล่าวถึงทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เป็นพื้นฐานของบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

ถวิลย์ มาศจรัส และคณะ (2546 : 18 - 19) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมบทเรียนสำเร็จรูปเกิดขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิทยา 2 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (S - R Bond Theory) ซึ่งเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Response)

ธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นนักการศึกษาและจิตวิทยา ชาวอเมริกาได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้โดยอาศัยวิธีการวิทยาศาสตร์ จนค้นพบและสรุปเป็นทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงที่ให้ความสำคัญระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response) นำมาใช้เป็นพื้นฐานของการจัดบทเรียนสำเร็จรูปนั้น ธอร์นไดค์กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญไว้ 3 ประการ ได้แก่

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งความพร้อมเป็นความสำคัญของการตั้งใจและสนใจการเรียนรู้ เช่น การเตรียมตัวผู้เรียน การเตรียมบทเรียน ซึ่งมนุษย์จะทำงานได้ดีเมื่อมีความพร้อมเรื่องความพร้อม ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อเขาได้เรียนรู้จะมีความพึงพอใจ สุขใจ ตรงกันข้าม ถ้าไม่มีความพร้อม แต่ถูกแรงกดดันให้ต้องมีความพร้อมก็จะเกิดความไม่พอใจความพร้อมทำให้การเรียนรู้มีความสุขและเกิดผลสัมฤทธิ์ความไม่พร้อมทำให้การเรียนรู้ไปด้วยความทุกข์และผลสัมฤทธิ์ล้มเหลว

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎแห่งการฝึกหัด ได้แก่ การกระทำซ้ำทำบ่อย ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดทักษะความชำนาญการ การฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะที่แม่นยำ ชัดเจน และมีทักษะคล่องแคล่ว

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎแห่งผลหรือผลลัพธ์ที่ได้ ได้แก่ รางวัล หรือความสมหวังจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกำลังใจเรียนมากขึ้น เป็นกฎที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียน ซึ่งได้มาจากการเสริมแรง เช่น การที่ผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง จะทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ กระตือรือร้นที่จะศึกษาเนื้อหาสาระอื่น ๆ ต่อไป หรือการได้รับรางวัลจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ก็เป็นแรงเสริมที่สำคัญให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2. ทฤษฎีของสกินเนอร์ (B. F. Skinner) สกินเนอร์ แห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด สนใจศึกษาเรื่องราวพฤติกรรมของมนุษย์ โดยอาศัยพื้นฐานทางธรรมชาติและลักษณะของมนุษย์เสริมต่อจากทฤษฎี S-R ของธอร์นไดค์ไว้ 3 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant Conditioning) การเสริมแรง (Reinforcement) และความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นำมาใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

2.1 เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) ได้แก่ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกจะเกิดขึ้นบ่อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับการตอบสนองอัตราการแสดงออกของพฤติกรรม

2.2 การเสริมแรง (Reinforcement) ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้อัตราการแสดงออกของพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ และตัดหรือกำจัดพฤติกรรมบางอย่างออกไปได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ

2.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้เร็ว สามารถนำเวลาที่เหลือนำไปทำกิจกรรมอื่นโดยไม่ต้องรอผู้เรียนรู้ได้ช้า ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถจะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากบทเรียนสำเร็จรูปได้ตามศักยภาพของตนเอง โดยไม่ถูกบีบบังคับจะต้องเรียนจบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนกำหนดพร้อมกับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็ว โดยที่ตนเอง “ไม่เกิดการเรียนรู้” อย่างแท้จริง

กุศยา แสงเดช (2552 :13) ได้กล่าวว่า นักจิตวิทยาที่มีบทบาทสำคัญต่อการสอนโดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปคือ สกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมที่แสดงส่วนมากของมนุษย์ ประกอบด้วย การตอบสนองที่แสดงออกมา พฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นบ่อยเป็นความถี่ที่เรียกว่า อัตราการตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้จำเป็นต่อการทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงการตอบสนองและการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้เพราะมีการเสริมแรง

2. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อสิ่งมีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ฝึกสามารถให้ สิ่งเร้าใหม่ ซึ่งอาจทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยน ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกสิ่งนั้นว่า ตัวเสริมแรง

3. การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediate of Reinforcement) สิ่งเร้าที่ดีตัวเสริมแรง จะต้องเกิดขึ้นทันที หลังจากมีการตอบสนองหรือไม่ได้คำตอบ

4. การยุติการตอบสนอง (Extinction) ถ้าตอบสนองนั้นมีการเสริมแรงแล้ว และ มีการตอบสนองในอัตราที่สูง เราอาจลดอัตราการตอบสนองลงมาอยู่ในระดับเดิมของมันได้ โดยไม่มีการเสริมแรงของการตอบสนองนั้น

5. การคัดรูปพฤติกรรม (Shaping) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างที่ซับซ้อนมาก ประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป ซึ่งการเรียนรู้จะบรรลุผลได้ดีเพราะการทำมาเป็นขั้น ๆ

ธีรชัย ปฐมโชติ (2552 : 8 - 9) ได้กล่าวว่าหลักการทางจิตวิทยาที่มีบทบาทสำคัญ ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ได้แก่

1. ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (S-R Bond Theory) ซึ่งเน้นและให้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Response) ธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นนัก การศึกษา และนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้โดยอาศัยวิธีการ วิทยาศาสตร์ จนค้นพบและสรุปเป็นทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่ง เร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response)

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Leadiness) กฎแห่งความพร้อมเป็นความสำคัญ ของการตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ เช่น การเตรียมตัวนักเรียน การเตรียมบทเรียน มนุษย์จะทำงาน ได้ดีเมื่อมีความพร้อม เรื่องของความพร้อม ถ้านักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อเขาได้เรียนรู้ ก็จะมี ความพึงพอใจ สุขใจ ความพร้อมทำให้การเรียนรู้ มีความสุข และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎแห่งการฝึกหัด ได้แก่ การกระทำซ้ำ ๆ ทำบ่อย ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดทักษะความชำนาญ การฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะ ที่แม่นยำ ชัดเจน และมีทักษะคล่องแคล่ว

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎแห่งผล หรือผลลัพธ์ที่ได้ ได้แก่ รางวัล หรือ ความสมหวัง จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น เป็นกฎที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ นักเรียน ซึ่งได้มาจากแรงเสริม เช่น การที่นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง จะทำให้มีความรู้สึกลึกซึ้งใจ กระตือรือร้นที่จะศึกษา เนื้อหาสาระอื่น ๆ ต่อไปหรือการได้รับรางวัลจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ก็เป็นแรงเสริมที่สำคัญให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

1.4 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เป็นความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน แต่ทุกคนมีโอกาสดแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับศักยภาพ และความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปได้ใช้พื้นฐานของหลักจิตวิทยามาช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ สกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ เงื่อนไขการตอบสนองการเสริมแรง การเสริมแรงทันทีทันใด การยุติและการคัดรูปพฤติกรรม และทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งผลและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ส่วนประกอบของบทเรียนสำเร็จรูป

กุศยา แสงเดช (2552 : 15) ได้กล่าวถึง บทเรียนสำเร็จรูปประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้

1. กรอบตั้งต้น (Set Frame) คือ กรอบใดก็ตามที่มีอยู่ตอนหนึ่งให้นักเรียนสร้างการตอบสนองลงไป การตอบสนองจะเป็นอะไรนั้น นักเรียนสามารถทำได้จากข้อมูลในกรอบเดียวกัน โดยนักเรียนไม่มีความจำเป็นต้องมีความรู้สำหรับใช้ตอบมาก่อน

2. กรอบฝึกหัด (Practice Frame) เป็นกรอบที่นักเรียนได้ใช้ฝึกหัดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วจากกรอบตัวต้น หลักการสำคัญ จะต้องให้นักเรียนได้ฝึกหัดเฉพาะสิ่งที่เขาได้รับจากกรอบตัวต้นเท่านั้น

3. กรอบรองส่งท้าย (Sub Terminal Frame) เป็นกรอบที่ให้ความรู้ที่จำเป็นแก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสนองตอบในกรอบสรุปได้ถูกต้อง กรอบรองส่งท้ายแรกควรมีความรู้บางส่วนหนึ่งที่นำไปใช้ในกรอบส่งท้ายที่อยู่ถัดไป จะสะสมความรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกว่านักเรียนบรรลุถึงความสามารถที่จะตอบสนองในกรอบส่งท้ายได้อย่างถูกต้อง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จึงมักสร้างกรอบส่งท้าย หรือกรอบสรุปก่อนกรอบรองท้าย

4. กรอบสรุปหรือกรอบส่งท้าย (Terminal Frame) กรอบนี้นักเรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลที่ได้เรียนจากกรอบต้น ๆ แล้วเขียนตอบสนองออกมาเอง นักเรียนจะพบว่ามีการชี้ช่องไว้บ้างหรือไม่เลย

ธีรชัย ปฐมนิธิ (2552 : 10) ได้กล่าวถึง ส่วนสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) หมายถึง จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์สำหรับพฤติกรรมของนักเรียน หลังจากที่ยืนยันเนื้อหาวิชาจนจบแล้วว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด

2. เนื้อหาวิชาถูกแบ่งออกเป็นแต่ละสัปดาห์ ซึ่งเรียกว่า บท แต่ละบทจะถูกแบ่งออกเป็นชั้นเล็ก ๆ ตามลำดับ เรียกว่า กรอบ (Frame) แต่ละกรอบจะมีคำอธิบายเนื้อหา ตัวอย่าง และมีคำถามให้นักเรียนตอบ เมื่อนักเรียนตอบเสร็จแล้วก็ตรวจคำตอบได้จากเฉลยที่มีอยู่ในกรอบถัดไป

3. แบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบที่ใช้สอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนเนื้อหาวิชานั้นในแต่ละบทแล้ว นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากน้อยเพียงใด นักเรียนได้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่

สรุปได้ว่า ส่วนประกอบของบทเรียนสำเร็จรูป ควรจะประกอบไปด้วยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาในแต่ละกรอบสำหรับเรียนรู้พร้อมทั้งมีคำถามและเฉลยคำถามให้นักเรียนตรวจสอบได้ด้วยตนเอง และมีแบบทดสอบท้ายบทสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

บุญชม ศรีสะอาด (2545 ก : 77) อธิบายถึง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องยึดหลักการที่สำคัญของการสอน ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้เพิ่มขึ้นทีละน้อย (Gradual Approximation) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ดีถ้ามีการแบ่งขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นขั้นตอนสั้น ๆ พอสมควร เพื่อให้เป็นพื้นฐานเสริมหรือเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ขั้นต่อ ๆ ไป การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจึงมีการแบ่งเนื้อหาการเรียนออกเป็นตอน ๆ เป็นกรอบ ผู้เรียนจะค่อยเรียนรู้สะสมไปเรื่อย ๆ เมื่อเรียนรู้หลาย ๆ กรอบจนจบบทเรียนก็จะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามต้องการ

2. หลักการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Active Participation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรม เช่น คิดแก้ปัญหา ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่รู้เดิม ผู้เรียนจึงต้องมีส่วนจะต้องตอบสนองออกมาโดยเดิมข้อความลงในช่องว่างหรือเลือกคำตอบที่เหมาะสม โดยจะต้องตอบสนองอยู่บ่อย ๆ แทบทุกกรอบ บางกรอบอาจตอบมากกว่า 1 ครั้ง ลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนติดตามบทเรียนตลอดเวลา

3. หลักการรู้ผล (Feedback) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนได้รู้ผลของการกระทำของตนว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกหรือผิด ถ้าผิดที่ถูกควรเป็นอย่างไร จากหลักการดังกล่าวในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจึงมีการเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้ผู้เรียนทราบว่าที่ได้ตอบสนองไปนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยเทียบกับคำตอบที่เฉลยไว้แล้ว

4. หลักการของความสำเร็จ (Success Experience) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าประสบความสำเร็จ ทำให้ถูกต้อง จากหลักการดังกล่าวนี้จึงมีการปูพื้นฐานเริ่มจากง่าย ๆ มีการเขียนข้อความรู้ และที่สำคัญคือในการตอบสนองบทเรียนจะพยายามให้ตอบโดยที่มั่นใจว่าถ้าผู้เรียนติดตามอย่างตั้งใจก็จะสามารถตอบได้ถูกต้อง

กุศยา แสงเดช(2552 : 17) ได้กล่าวถึง หลักการของเรียนสำเร็จรูปจะต้องยึดหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้เพิ่มทีละน้อย (Gradual Approximation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้ามีการจัดแบ่งขั้นของกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นขั้นตอนสั้น ๆ พอสมควร เพื่อให้เป็นพื้นฐานเสริมหรือเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ขั้นต่อ ๆ ไป การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจึงการแบ่งเนื้อหาการเรียนออกเป็นตอน ๆ เป็นกรอบ ผู้เรียนจะคอยเรียนรู้สั่งสมขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อเรียนรู้หลาย ๆ กรอบจนจบบทเรียนก็จะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ครบตามต้องการ

2. หลักการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Active Participation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนทำกิจกรรม เช่น คิดแก้ปัญหา ค้นหาความสัมพันธ์ ระลึกถึงความรู้เดิม ผู้เรียนจึงมีส่วนที่จะต้องตอบสนองออกมา โดยเติมข้อความลงในช่องว่างหรือเลือกคำตอบที่เหมาะสม โดยจะต้องตอบสนองอยู่บ่อย ๆ แทบทุกกรอบ บางกรอบอาจตอบมากกว่า 1 ครั้ง ลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเรียนติดตามบทเรียนตลอดเวลา

3. หลักของการรู้ผล (Feedback) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนได้รู้ผลของการกระทำของตนว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกหรือผิด ถ้าผิดที่ถูกควรเป็นอย่างไร จากหลักการดังกล่าวในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จึงมีการเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนได้ทราบว่าที่ใดตอบคำถามไปนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยเทียบกับคำตอบที่เฉลยไว้ให้แล้ว

4. หลักของความสำเร็จ (Success Experience) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จ ทำให้ถูกต้อง จากหลักการดังกล่าวนี้ จึงมีการปูพื้นฐานเริ่มจากง่าย ๆ มีการเขียนข้อความรู้ และที่สำคัญคือ ในการตอบสนองบทเรียนจะพยายามให้ตอบโดยที่มั่นใจว่า ถ้าผู้เรียนติดตามอย่างตั้งใจก็จะสามารถตอบได้ถูกต้อง

ธีรชัย ปรุณโชติ (2552 : 11) กล่าวถึง หลักการของบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. แบ่งเนื้อหาเป็นข้อย่อย ๆ (Small Step) ในการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือข้อย่อย ๆ นี้ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2. เป็นบทเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง (Self - pacing)

3. นักเรียนร่วมกิจกรรมมากที่สุด (Activity Participation) โดยในแต่ละกรอบจะใช้หลักของความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนองนักเรียนจะต้องตอบคำถามในแต่ละกรอบ จึงมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

4. มีข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลตนเองได้ทันที (Immediate Feedback) คำตอบที่นักเรียนสามารถตรวจว่าถูกต้องหรือไม่นั้น ทำให้นักเรียนเกิดการเสริมแรงในทางบวกในการเรียนรู้ในกรอบต่อไป

5. การทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน (Testing) บทเรียนสำเร็จรูปเมื่อสร้างเสร็จแล้วจะมีประสิทธิภาพของบทเรียนอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า บทเรียนช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

สรุปได้ว่า หลักการของบทเรียนสำเร็จรูปควรจะใช้หลักการเรียนรู้เพิ่มทีละน้อย หลักการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง หลักของการรู้ผล และหลักของความสำเร็จ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545 : 115) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป สรุปได้ดังนี้

1. เด็กสามารถทำงานได้ตามลำพัง พ้นการควบคุม ญกว่ากล่าวจากครูไม่ต้องฟังคำวิพากษ์วิจารณ์หรือเยาะเย้ยจากเพื่อน ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความสบายใจและความเป็นอิสระ
2. ทำให้เกิดความพึงตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
3. สามารถพิสูจน์ความไม่รู้ของนักเรียนโดยการให้นักเรียนได้รู้ผลการกระทำหรือการตอบคำถามของตนเอง
4. สามารถใช้เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 ก : 80)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมเป็นการศึกษาหลักสูตร กำหนดจุดประสงค์วิเคราะห์ ภารกิจการเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการเขียนเป็นการเขียนบทเรียน พร้อมทั้งบททวนและแก้ไข

ขั้นที่ 3 ขั้นทดลองและปรับปรุงโดยทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูป แบบรายบุคคลแบบกลุ่มเล็ก และใช้ในห้องเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นพิมพ์บทเรียน เพื่อนำบทเรียนฉบับจริงไปใช้

ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ผู้สร้างจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอน และนำเนื้อหาสาระมาแตกย่อยและเรียงลำดับให้เหมาะสม เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงนำเสนอเนื้อหาสาระนั้นทีละน้อยไปตามลำดับ และมีข้อคำถามที่ท้าทายความคิดของผู้เรียนและมีคำตอบเฉลยให้ไว้ด้วย จากนั้นนำมาใช้กับกลุ่มใหญ่ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

กฤษยา แสงเดช (2552 : 20 - 25) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิธีการเขียนบทเรียนสำเร็จรูปแบบต่าง ๆ จนเข้าใจแจ่มแจ้งทั้งศึกษาจากตำราและการสอบถามจากผู้รู้

ขั้นที่ 2 กำหนดและเลือกวิชาที่จะเขียนและระดับชั้นสำหรับที่จะใช้บทเรียนสำเร็จรูปนั้น

ขั้นที่ 3 เลือกหน่วยการเรียนรู้ว่าจะเขียนในเรื่องใด

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อต่างๆที่จะเขียน โดยศึกษาจากหลักสูตรประมวลการสอน โครงการสอน คู่มือครู และหนังสือเรียนว่า หลักสูตรกำหนดให้นักเรียนเรียนอะไรบ้าง แล้วเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเขียน

ขั้นที่ 5 ศึกษาลักษณะของนักเรียน ได้แก่ อายุ ระดับชั้น พื้นฐาน ความรู้เดิมและทักษะที่นักเรียนเคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปมีหลักการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ

ขั้นที่ 6 ตั้งจุดมุ่งหมายสำหรับบทเรียนสำเร็จรูปที่จะเขียนโดยจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะอันจะเป็นแนวทางในการเขียนกรอบต่าง ๆ ในบทเรียนเป็นอย่างดี และยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างแบบทดสอบ ซึ่งจะทำให้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การเขียนวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ควรแยกเป็นข้อ ๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์เด่นชัดขึ้น และต้องบรรยายด้วยถ้อยคำที่ทำให้ดี ความหมายได้ชัดเจน รัดกุม สามารถมองเห็นภาพการแสดงออกของนักเรียนได้ เช่น เขียนบอก อธิบาย จำแนก เปรียบเทียบ ทดลอง เป็นต้น

ขั้นที่ 7 วางโครงเรื่องที่จะเขียนเป็นลำดับ เรียงรวก่อน หลัง จากง่ายไปหายาก ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูป จะต้องแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ย่อย และแต่ละตอนจะต้องต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 8 ลงมือเขียนบทเรียนสำเร็จรูปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยแบ่งบทเรียนออกเป็นตอน ๆ หรือบท ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการเรียนรู้ เป็นการแบ่งหมวดหมู่เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจและจดจำได้ง่าย แล้วดำเนินการเขียนกรอบต่าง ๆ ในบทเรียนตามหลักการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป การเขียนกรอบในบทเรียนจะเริ่มต้นด้วยกรอบให้ความรู้ แล้วติดตามด้วยกรอบแบบฝึกหัดและกรอบทดสอบเป็นตอน ๆ ไป จำนวนกรอบจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้เขียน ถ้ามบทเรียนสำหรับเด็กจำนวนกรอบอาจน้อยกว่าบทเรียนสำหรับเด็กไม่เก่งก็ได้

ขั้นที่ 9 ควรรีบบทเรียนสำเร็จรูปที่เสร็จแล้วไปให้เพื่อนครูที่สอนวิชานั้น ๆ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ อ่าน และให้ติชม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงกรอบต่าง ๆ ในบทเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 10 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงจนเห็นว่าเรียบร้อยดีแล้ว มาพิมพ์โดยยังไม่ใส่คำตอบของคำถามต่าง ๆ เพื่อที่จะนำบทเรียนนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนในชั้นทดลองหนึ่งต่อหนึ่ง หรือการทดลองที่เรียกว่า การทดลองขั้นหนึ่งคน

ขั้นที่ 11 สร้างแบบทดสอบขั้นหนึ่งตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ให้ครบถ้วนและครอบคลุมทุกเรื่องตามบทเรียน บทเรียนตอนใดมีเนื้อหามากก็ออกมาก บทเรียนใดน้อยก็ออกน้อย สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนั้น จะต้องนำไปวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และปรับปรุงแก้ไข ให้มีค่าความยากที่เหมาะสมคือ 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก และปรับปรุงแก้ไขให้มีค่าความยากที่เหมาะสม คือ 0.20 ขึ้นไป

ขั้นที่ 12 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่เขียนเสร็จตามข้อ 10 ไปทดลองใช้กับนักเรียนหนึ่งคน โดยเริ่มทำแบบทดสอบก่อน แล้วจับเวลาไว้เพื่อจะได้ทราบว่า แบบทดสอบดังกล่าวนี้ นักเรียนสามารถทำเสร็จภายในเวลาประมาณกี่นาที เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ก็ให้นักเรียนเรียนบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น โดยผู้สอนจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและวิธีเรียนเสียก่อน นักเรียนจะต้องอ่านบทเรียนไปที่ละกรอบ ทีละตอนและตอบคำถามไปที่ละคำถาม เมื่อนักเรียนตอบแต่ละคำถามผู้สอนจะเฉลยคำตอบที่ถูกให้ทันที ผู้สอนจะอภิปรายกับนักเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขบทเรียนในรอบนั้น หรือคำถามให้ดีขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขภายหลัง หลังจากเรียนบทเรียนเสร็จแล้ว ก็ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทำแบบทดสอบทั้งสองครั้งว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหรือไม่ ผลการเปรียบเทียบควรแสดงให้นักเรียนเห็นว่า มีความก้าวหน้าขึ้นหลังจากเรียนบทเรียน

ขั้นที่ 13 นำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 20 คน ซึ่งวิธีการเหมือนกับการทดลองในขั้นหนึ่งคนแต่ละบทเรียน จะมีคำตอบของคำถามไว้ให้เสร็จ นักเรียนจะต้องเรียนทีละกรอบ และตรวจคำตอบของตนเองกับคำเฉลยคำตอบที่ให้ไว้ในบทเรียน ข้อมูลที่ต้องการในขั้น 10 คน ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย (ของนักเรียนทั้ง 10 คน) ในการตอบคำถามในบทเรียนสำเร็จรูปคิดเป็นร้อยละ เกณฑ์มาตรฐานในการตอบคำถามในบทเรียนโดยถูกต้อง ร้อยละ 90

คะแนนเฉลี่ย (ของนักเรียนทั้ง 10 คน) ของการทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ เกณฑ์มาตรฐานในการทำแบบทดสอบคือ ร้อยละ 90

คะแนนเฉลี่ย (ของนักเรียนทั้ง 10 คน) ของการทำแบบทดสอบก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 9

ขั้นที่ 14 การทดลองภาคสนามโดยนำบทเรียนที่ผ่านการทดลองในขั้นกลุ่มเล็กและปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทราบว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นแล้วนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

ธีรชัย ปฐมนิธิ (2552 : 21 - 24) ได้กล่าวถึง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปนั้นว่ามีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีเขียนบทเรียนสำเร็จรูปแบบต่าง ๆ จนเข้าใจแจ่มแจ้ง ทั้งศึกษาจากตำรา และสอบถามจากผู้รู้
2. กำหนดและเลือกวิธีที่เขียน และลำดับขั้นสำหรับที่จะใช้บทเรียนสำเร็จรูป
3. เลือกหน่วยการเรียนรู้ที่จะเขียนในเรื่องใด
4. กำหนดหัวข้อต่าง ๆ ที่จะเขียน โดยศึกษาจากหลักสูตรประมวลการสอนโครงการสอนคู่มือครู และหนังสือเรียน ว่าหลักสูตรกำหนดให้นักเรียนเรียนอะไรบ้าง แล้วเลือกหัวเรื่องที่เขียน
5. ศึกษาลักษณะของนักเรียน ได้แก่ อายุ ระดับชั้น พื้นฐานความรู้เดิม และทักษะที่นักเรียนได้รับการฝึกฝนมาก่อน ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปมีหลักการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ
6. ตั้งจุดมุ่งหมายสำหรับบทเรียนสำเร็จรูปที่จะเขียน โดยจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะ อันเป็นแนวทางในการเขียนกรอบต่าง ๆ ในบทเรียนเป็นอย่างดี และยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างแบบทดสอบซึ่งจะใช้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การเขียนวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ควรแยกเป็นข้อ ๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์เด่นชัดขึ้น และต้องบรรยายด้วยถ้อยคำที่ดี สื่อความหมายได้ชัดเจนรัดกุม สามารถมองเห็นการแสดงผลของนักเรียนได้ เช่น เขียน บอก อธิบาย จำแนก เปรียบเทียบ ทดลอง เป็นต้น
7. วางโครงเรื่องที่จะเขียนเป็นลำดับเรื่องราวก่อนหลังจากง่ายไปหายาก ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ย่อย ๆ และแต่ละตอนจะต้องต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
8. ลงมือเขียนบทเรียนสำเร็จรูปตามจุดหมายที่วางไว้ โดยแบ่งบทเรียนออกเป็นตอน ๆ หรือบท ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นการแบ่งหมวดหมู่เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจและจดจำได้ง่าย แล้วดำเนินการเขียนกรอบต่าง ๆ ในบทเรียนตามหลักการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป การเขียนกรอบในบทเรียนจะเริ่มต้นด้วยกรอบให้ความรู้ แล้วติดตามด้วยกรอบแบบฝึกหัด และกรอบทดสอบเป็นตอน ๆ ไป จำนวนกรอบจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนักเรียนถนัดบทเรียนสำหรับเด็กเก่ง จำนวนกรอบอาจน้อยกว่าบทเรียนสำหรับเด็กเรียนอ่อนก็ได้
9. นำบทเรียนที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแนะนำแก้ไข ควรนำบทเรียนสำเร็จรูปที่เขียนแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญอ่าน และให้ข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไข ปรับปรุงกรอบรูปภาพ และภาษาที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปให้ดียิ่งขึ้น

10. นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงจนเห็นว่าเรียบร้อยดีแล้วมาพิมพ์ โดยยังไม่ใส่คำตอบของคำถามต่าง ๆ เพื่อที่จะนำบทเรียนนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียน 3 คน ในชั้นทดลองหนึ่งต่อหนึ่ง คือ เลือกนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน

11. นำบทเรียนสำเร็จรูปที่เขียนเสร็จตามข้อ 10 ไปทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน โดยเลือกเอานักเรียนที่เรียนอ่อน 3 คน นักเรียนที่เรียนปานกลาง 3 คน นักเรียนเก่ง 3 คน โดยให้เริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วจับเวลาไว้เพื่อจะได้ทราบว่าแบบทดสอบดังกล่าวนักเรียนสามารถทำได้เสร็จภายในเวลาประมาณกี่นาที โดยผู้สอนจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและวิธีเรียนเสียก่อน นักเรียนจะต้องอ่านบทเรียนไปทีละกรอบ ทีละตอน และตอบคำถามไปทีละคำถาม เมื่อนักเรียนตอบแต่ละคำถาม ผู้สอนจะเฉลยคำตอบที่ถูกให้ทันที ผู้สอนจะอธิบายกับนักเรียน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขบทเรียนในกรอบนั้น หรือปรับปรุงคำถามให้ดีขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขภายหลัง หลังจากเรียนบทเรียนสำเร็จรูปแล้วก็ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทำแบบทดสอบทั้งสองครั้งว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหรือไม่ ผลการเปรียบเทียบควรแสดงให้นักเรียนเห็นว่ามีคามก้าวหน้าขึ้นหลังจากเรียนบทเรียนคะแนนเฉลี่ย (ของนักเรียน 9 คน) ของการทำแบบทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 90

12. การทดลองภาคสนาม โดยนำบทเรียนที่ผ่านการทดลองในชั้นกลุ่มเล็ก และปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทราบว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปได้ว่า ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ผู้สร้างจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอน และนำเนื้อหาสาระมาแตกย่อยและเรียงลำดับให้เหมาะสม เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงนำเสนอ เนื้อหา สาระนั้นทีละน้อยไปตามลำดับ และมีข้อคำถามที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน และมีคำตอบเฉลย ให้ไว้ด้วย จากนั้นนำมาใช้กับกลุ่มใหญ่ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป

การทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือเป็นกระบวนการที่สำคัญเมื่อผลิตสื่อการสอนแล้วต้องนำสื่อไปทดสอบหาประสิทธิภาพเพื่อที่จะให้ทราบว่าเมื่อใช้สื่อกับนักเรียนแล้วเกิดประสิทธิผลในการเรียนมากน้อยเพียงใด

กุศยา แสงเดช (2552 : 28 - 31) กล่าวถึงขั้นตอนของการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อว่าต้องนำเครื่องมือไปใช้ทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบใช้จริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจะดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากและนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามปกติได้ การทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดลองกับนักเรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้นี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากแต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก ก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่มในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. การทดลองแบบกลุ่มย่อย (1 : 10) เป็นการทดลองกับนักเรียน 6 - 10 คน (ละนักเรียนที่เก่งกับอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 % นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

3. การทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 30 - 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ยอมรับหากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์ สมมติว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพได้เกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าเกณฑ์ 75/75 เมื่อผลทดลองเป็น 85.30/85.40 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติ เนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษา อาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น

วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้ E_1/E_2

ข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป

กุสุยา แสงเดช (2552 : 33) ได้กล่าวถึง ข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และดำเนินไปตามความสามารถของตนเอง เป็นการตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นอย่างดี
2. ช่วยประหยัดเวลาในการสอนของครูทำให้ครูมีเวลาให้ความสนใจดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น
3. ส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง
4. ช่วยแก้ปัญหาคาดแคลนครูได้
5. นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอน ทีละน้อยและทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน
6. นักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนเวลาใดก็ได้ ตามความพอใจ
7. นักเรียนสามารถแก้ไขความเข้าใจผิดของตนเองได้ จากการดูคำตอบในบทเรียน
8. ผู้ที่ขาดเรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ตามผู้อื่นได้ทัน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2551 : 23) ได้กล่าวถึง ข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตน เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครู และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

ธีรชัย ปรุณโชติ (2552 : 26) ได้กล่าวถึงข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง
2. นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนทุกขั้นตอน เกิดแรงเสริม (Reinforcement)

3. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามเอกัตภาพของตน เช่น ความสนใจ สติปัญญา วุฒิภาวะ ฯลฯ

4. นักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใดเมื่อไรก็ตาม ตามความพอใจของนักเรียนเอง แม้แต่จะเป็นที่บ้านของนักเรียนเอง

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีข้อดี คือ การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอน ทีละน้อยและทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใดเมื่อไรก็ได้ ตามความพอใจของนักเรียนเอง ทั้งยังเป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครู และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป

กุศยา แสงเดช (2552 : 35) ได้กล่าวถึง ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป สรุปได้ดังนี้

1. การใช้บทเรียนสำเร็จรูปอย่างเดียวยตลอด ทำให้นักเรียนขาดการติดต่อซึ่งกันและกัน ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. บทเรียนสำเร็จรูปเหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่เป็นความจริง หรือความรู้พื้นฐานมากกว่าที่ต้องการความคิดเห็นและริเริ่ม

3. ทำให้นักเรียนขาดทักษะการเขียนหนังสือ เพราะนักเรียนจะเขียนเฉพาะคำตอบเท่านั้น

4. การใช้บทเรียนสำเร็จรูปในชั้นเรียน จะมีลักษณะเป็นผู้ช่วยครูมากกว่าที่จะใช้แทนครู

5. ภาษาที่ใช้อาจเป็นปัญหาในบางท้องถิ่น

6. มีส่วนที่ทำให้เด็กเรียนเก่งเบื่อง่าย โดยเฉพาะบทเรียนสำเร็จรูปแบบเชิงเส้น

7. การใช้บทเรียนสำเร็จรูปในชั้นเรียน ผู้ที่เรียนได้รวดเร็วจะเสร็จก่อนและมีเวลาอาจมีพฤติกรรมที่รบกวนผู้อื่น ส่วนผู้ที่เรียนช้าบางคนอาจทำไม่เสร็จ ต้องให้ทำนอกเวลา หรือให้ไปทำที่บ้านซึ่งยากแก่การควบคุม

8. เด็กที่ขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อาจเป็นการฝึกให้มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดีบางอย่างได้ เช่น การโกงตัวเอง เป็นต้น

ธีรชัย ปรุณโชติ (2552 : 28) ได้กล่าวถึง ข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่พึ่งบทเรียนสำเร็จรูป หากไม่มีบทเรียน หรือบทเรียนไม่มีคุณภาพ ก็ย่อมส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

2. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปให้มีคุณภาพที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และมีความยุ่งยาก ในการจัดทำ ผู้สร้างจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการสร้างบทเรียน

3. บทเรียนสำเร็จรูปที่ดียังมีปริมาณน้อย บทเรียนสำเร็จรูปที่มีคุณภาพไม่ดีพอ จะไม่น่าสนใจ และจะไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน และทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปนั้นต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมโดยเนื้อหา จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนนั้นควรจะทำให้ให้นักเรียนง่ายต่อการอ่านทำความเข้าใจด้วยตนเอง เพื่อที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

นัยนา ตรี เนตรสัมพันธ์ (2551 : 30) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวก หรือความรู้สึกในทางที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความเชื่อที่เหมาะสม

ลักรินทร์ อยู่ผ่อง (2552 : 28) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงความรู้สึก หรือการแสดงออกในทางบวกที่มีต่อองค์กร บุคคลผู้ร่วมงานและงานที่ทำได้แก่ การแสดงความยินดี ชื่นชม การคิด สร้างสรรค์ การร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจและการมีความสุขในการทำงาน เป็นต้น

อัมรัตน์ อนวัช (2552 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกเชิงบวก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วส่งผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรม ของบุคคลนั้น

วงเดือน เจริญ (2553 : 13) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตใจที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง ทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลงความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการส่งเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

ทฤษฎีความพึงพอใจ

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Growth Motivation) มาสโลว์ (Maslow) เป็นนักจิตวิทยาที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของมนุษย์ในทฤษฎีความต้องการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (มธุรส สว่างบำรุง, 2551 : 48 - 51)

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศและการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอจะขาดเสียไม่ได้

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว ขู่เข็ญบังคับจากผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่งก็เป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อายหนึ่ง

3. ความต้องการความรักหรือความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love & Belonging Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการให้ทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิก คนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อนมีชีวิตที่ไม่สมบูรณ์เป็นผู้ที่ต้องการเพื่อนจะต้องทำให้รู้สึกว่าตนเป็นที่รัก และยอมรับของกลุ่มเพื่อให้เป็นที่สมปรารถนาในความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมีความสามารถ ต้องการที่จะให้เห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่นผู้ที่มีความสมปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเองเป็นคนมีประโยชน์และมีค่าตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการประเภทนี้ จะรู้สึกว่าตนไม่มีความสามารถและมีปมด้อยมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตนกล้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็น

คนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะและอารมณ์ ความรู้สึก ยอมรับตนเอง ทั้งส่วนดีและส่วนเสียของตน ที่สำคัญที่สุดก็คือ การมีสติที่จะยอมรับว่าตนใช้กลไกในการป้องกันตนในการปรับตัวและพยายามที่จะเลิกใช้ เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต เผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย น่าตื่นเต้นและมีความหมาย กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของตนเป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของตน

ทฤษฎีการจูงใจของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two Factor Theory)

การจูงใจทำให้เกิดความพึงพอใจเมื่อการจูงใจได้รับการตอบสนองผลที่ได้จะเป็นความพึงพอใจ ซึ่งเฮร์ซเบิร์กได้ค้นพบทฤษฎีในการสร้างความพึงพอใจให้เพิ่มขึ้นในการปฏิบัติงาน เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้กล่าวถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจใน 2 ปัจจัย (Two Factors Theory of Motivation) (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 32 - 37) ดังนี้

1. ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation) เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานกระตุ้นให้บุคคลทำงานดีขึ้น ได้แก่

1.1 ความสำเร็จในงาน (Achievement) เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและความปลื้มปิติในผลสำเร็จของงาน เมื่อได้ทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ ปัจจัยนี้ นับว่ามีความสำคัญมากที่สุด

1.2 ความยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยกย่องชมเชย ยอมรับนับถือหรือได้รับการแสดงความยินดีจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งจะเกิดควบคู่กับความสำเร็จในงาน

1.3 ลักษณะของงาน (Work Itself) หมายถึง ลักษณะของงานที่น่าสนใจและท้าทายความสามารถที่ต้องประดิษฐ์คิดค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เกิดความพึงพอใจ

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาให้โอกาสแก่ผู้ทำงานได้รับผิดชอบต่อการทำงานของตนอย่างเต็มที่โดยไม่จำเป็นต้องตรวจตราหรือควบคุมมากเกินไป

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือตำแหน่งให้สูงขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการทำงานหรือเพิ่มความเจริญก้าวหน้าในการทำงานด้วย

2. ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย

2.1 นโยบายการบริหาร (Policy and Administration) หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติงานและการใช้กระบวนการบริหารเพื่อปฏิบัติงาน

2.2 วิธีการบังคับบัญชา (Supervision) หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหาร ตามกระบวนการบริหาร

2.3 สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน (Relationship with Peers) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน

2.4 สัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา (Relationship with Supervisor) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหาร

2.5 สภาพการทำงาน (Working Conditions) หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ท่าเลที่ตั้ง อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานและปริมาณงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และการจูงใจถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนอง ความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็น ผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติที่ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดย ความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้น และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานมากขึ้น ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงาน ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องมีแรงจูงใจที่อยากเรียน ซึ่งผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจหลาย ๆ ด้าน เช่น การจัดบรรยากาศ สถานการณ์ เทคนิคการสอน การยกย่องชมเชย การให้รางวัล การทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี จะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนหรือการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ลิสท์ (Listi, 1998 : 1891 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และทัศนคติของนักเรียน เกรด 3 ที่อยู่ในเขตเมืองที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนด้วยวิธีสอนปกติ ผลการเปรียบเทียบ การสอนทั้ง 2 วิธี มีความสัมพันธ์กันด้านความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่ด้านรูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ผลการทดลองครั้งนั้น ยังพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา

ชิมิซุ (Shimizu, 2006 : 175 - 189) ได้ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปด้วยวิธีการสอนโดยการใช้ เมาส์คอมพิวเตอร์เพื่อการพัฒนาเด็กนักเรียนอนุบาลบทเรียนสำเร็จรูปถูกนำมาใช้ทดสอบกับ กลุ่มตัวอย่าง ทางดานกายภาพ เสียง และทาง ดวยวิธีการสอนในกลุ่มตัวอย่างใช้เมาส์คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปทำให้เด็กนักเรียนอนุบาลได้ทักษะที่ได้เรียนมาจากทั้ง 3 ขั้นตอน สำหรับการประเมินครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนอนุบาลทั้งหมดได้เรียนรู้ การชี้ด้วยเมาส์ ภายหลังจากที่แทรกรูปแบบการสอนนี้ในชั่วโมงเรียน รูปแบบการสอนนี้ประกอบ ด้วยบทเรียน สำเร็จรูปและกระตุ้นกลุ่มตัวอย่างได้ทันทีซึ่งมีประสิทธิภาพต่อการสอน โดยให้มีการใช้มือ สายตา เพื่อบังคับ และชี้เมาส์ให้ได้

โมเลندا (Molenda, 2008 : 52 - 58) ได้ศึกษาชุดของบทเรียนสำเร็จรูป ประสิทธิภาพที่ได้ ซึ่งบทเรียนสำเร็จรูปถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ผลจากการวิจัย ใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นที่น่าพอใจสำหรับครูและสำหรับคนอื่นที่ต้องการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ในสถาบันของเขาในปัจจุบันบทเรียนสำเร็จรูปยังคงได้รับความนิยมอยู่เพราะเป็นหลักการทำงาน ที่สำคัญของความร่วมมือ และการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพราะเมื่อนำบทเรียน สำเร็จรูปไปใช้ในชั่วโมงเรียนนั้นมีผลต่อสถาบันที่นำไปใช้ในเรื่องของต้นทุนบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งในวันนี้อาจเป็นต้นทุนการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นมา และเป็นวิชาที่ควรมีการนำไปพิจารณาสำหรับ การศึกษาในโรงเรียนเอกชนและมหาวิทยาลัยด้วย

งานวิจัยในประเทศ

อัญชลี ศาสตร์สุภาพ (2549 : 68) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ และแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

สุวรรณณี จุสมใจ (2549 : 98) ได้ศึกษาผลของการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรี เป็นสื่อประกอบการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท31101 หลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบนาฏการสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2) ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่เรียน โดยการสอน แบบนาฏการสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เกษมศรี บุญพอ (2550 : 74) ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายน่ารู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.66/ 95.08 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสงี่ยม แสนสุค (2551 : 74) ได้สร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.27/82.51 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อาภาภรณ์ อินเสมียน (2551 : 67 - 68) ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูนเรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.66/89.40 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

รุ่งทิพย์ กลินทะ (2551 : 102 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.24/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7964 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 79.64 และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นวลจันทร์ วิเศษ (2552 : 86 - 87) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 84.20/85.12 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทองคูณ หนองพราว (2552 : 79) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ธมนวรรณ พรหมจันทร์ (2552 : 90) ใดศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ นักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ ความสนุกสนาน มีการค้นหาคำตอบได้ และสามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ด้วยตนเอง พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 84.26/84.30 นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วัฒนา ภิญญมิตร (2552 : 79 - 80) ใดศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียน สำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.15/84.85 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.72 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่ใช่แผนแสดงว่า ผู้เรียน มีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72 นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมภรณ์ สีเนา (2552 : 81) ใดศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอน เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.97/82.60 นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

เมตตา ภูนาวัน (2553 : 80) ใดศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.00/81.75 มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยรวมระดับมากที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับ นักเรียน จึงได้สร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้นำหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงานสร้างและพัฒนานวัตกรรม เพื่อเป็นสื่อ ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาล ชุมชนวิมลวิทยา รวมทั้งสิ้น 89 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 หมู่เรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล ชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 หมู่เรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 เล่ม

1.1 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ

คุณภาพผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ประเด็น การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1.2 กำหนดกรอบเนื้อหา กิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดในการจัดทำ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1.4 ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือ เอกสารและหลักการสร้าง ชุดกิจกรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างต่อไป

1.1.5 สร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกรอบเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับบริบท โดยกรอบเนื้อหาและสาระของการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 5 เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา
- เล่มที่ 2 วันวิสาขบูชา
- เล่มที่ 3 วันอาสาฬหบูชา
- เล่มที่ 4 วันเข้าพรรษา
- เล่มที่ 5 วันออกพรรษา

ในแต่ละเล่มของบทเรียนสำเร็จรูปประกอบด้วย 1) คู่มือครู 2) คู่มือนักเรียน 3) คำชี้แจงสำหรับนักเรียน 4) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 5) แบบทดสอบก่อนเรียน 6) เฉลยแบบทดสอบ ก่อนเรียน 7) แบบฝึกหัด 8) เฉลยชุดกิจกรรม 9) แบบทดสอบหลังเรียน 10) เฉลยแบบทดสอบ หลังเรียน 11) บรรณานุกรม

1.2 การหาคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยนำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ความถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.2.2 นำเสนอบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.2.3 นำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 2 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองตราดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.3 การทดลองและพัฒนา เป็นการตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอนที่ใช้กันโดยทั่วไป และเชื่อว่ามีมาตรฐานมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 การทดลองแบบ 1 : 1 เป็นการนำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียน 3 คน ที่มีความสามารถต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียด จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนจากชุดกิจกรรมฝึกทักษะของนักเรียน และนำมาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบให้สมบูรณ์ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 65.33/62.22

1.3.2 การทดลองกลุ่มเล็กเป็นการนำบทเรียนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน ที่มีความสามารถต่างกัน ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น และนำผลมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.67/75.19

1.3.3 การทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการนำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไปเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.27/83.56

1.4 นำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ คู่มือครู คู่มือการสร้างสื่อการสอน คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คู่มือวัดผลประเมินผล การศึกษาวิธีการสร้างและทำแบบทดสอบ จากเอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกี่ยวกับสาระและตัวชี้วัดที่ใช้ในการทดลอง เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะ ของแบบทดสอบเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โดยศึกษาเกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้าง ลำนวนทางภาษา

2.1.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 การหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และนำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษา และข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองตราด จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและนำผลการทดลอง มาวิเคราะห์หาคุณภาพ หาค่าความยากง่าย (Difficulty) ซึ่งได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.30 - 0.80 จำนวน 30 ข้อ หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ซึ่งค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 - 0.80 จำนวน 30 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ประเด็นการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1.2 กำหนดกรอบเนื้อหา กิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล ในแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1.4 ศึกษาการออกแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือ เอกสารและหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนต่อไป

3.1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกรอบเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยกรอบเนื้อหา และสาระของการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 10 แผน ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วันมาฆบูชา
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วันมาฆบูชา
- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา
- 4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วันวิสาขบูชา
- 5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา
- 6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา
- 7) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง วันเข้าพรรษา
- 8) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง วันเข้าพรรษา
- 9) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง วันออกพรรษา
- 10) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง วันออกพรรษา

3.1.6 การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้แก้ไข ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาและข้อความถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 2 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองตราด เพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การทดลองแบบ 1 : 1 เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียน 3 คน ที่มีความสามารถต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนำมาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 2 การทดลองกลุ่มเล็ก เป็นการนำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน ที่มีความสามารถต่างกัน ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และนำผลมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการนำบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป เพื่อหาประสิทธิภาพ นำแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนกลุ่มควบคุม มีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ประเด็นการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2.2 กำหนดกรอบเนื้อหา กิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2.4 ศึกษาการออกแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือ เอกสาร และหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนต่อไป

3.2.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกรอบเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยกรอบเนื้อหาและสาระของการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 10 แผน ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วันมาฆบูชา
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วันมาฆบูชา
- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา
- 4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วันวิสาขบูชา
- 5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา
- 6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา
- 7) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง วันเข้าพรรษา
- 8) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง วันเข้าพรรษา
- 9) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง วันออกพรรษา
- 10) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง วันออกพรรษา

3.2.6 การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาและข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 2 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองตราด เพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การทดลองแบบ 1 : 1 เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียน 3 คน ที่มีความสามารถต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้แผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่างๆอย่างละเอียดจากการสังเกต พฤติกรรมการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนำมาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 2 การทดลองกลุ่มเล็ก เป็นการนำแผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน ที่มีความสามารถต่างกัน ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และนำผลมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการนำแผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้น ไปทดลองกับนักเรียน 30 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการวิจัยกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.1 การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีเกณฑ์ครอบคลุมองค์ประกอบของความพึงพอใจ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 ข : 100)

- ระดับ 5 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 นำแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องตามหลักการและรูปแบบของแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.2.2 นำเสนอแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบชุดกิจกรรม ด้านกิจกรรม และด้านประโยชน์

4.2.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษา และข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4.2.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองตราด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ 0.83

4.2.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งให้ทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตปฐมนิเทศนักเรียน และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน
2. ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา
 - 2.1 อธิบายเกี่ยวกับการวิจัย เป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์การประเมิน
 - 2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. ดำเนินการทดลองโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และการสอนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม
4. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
5. ประเมินความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 ข้อ
6. รวบรวมและตรวจผลการทดสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ความสามารถในการเรียนของนักเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ข : 100)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คำนวณจากสูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 218 - 220)

1.2 คำนวณหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้ (เผชญิ กิจระการ. 2544 : 46 - 51)

1.3 หาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายข้อ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ค : 85 - 86)

1.4 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายข้อโดยใช้การคำนวณจากสูตรตามวิธีของ เบรนแนน (Brennan) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547 : 83 - 86)

1.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการของ โลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ค : 96) ดังนี้

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐานใช้ทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ค : 109)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

E_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการใช้แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละบท
E_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	การทดสอบที (t-test)
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่ระดับ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยการให้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่ระดับ 80/80 ปรากฏผล ดังตาราง 1 - 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการใช้แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้ บทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละบท (E_1)

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)
1.	10	10	10	10	10
2.	10	10	10	10	10
3.	9	8	9	9	8
4.	8	9	8	9	9
5.	9	9	8	9	10
6.	8	8	8	8	8
7.	7	8	8	8	8
8.	8	8	7	7	8
9.	8	8	8	8	8
10.	9	9	9	9	9
11.	10	10	10	10	10
12.	10	10	10	10	10
13.	7	8	8	9	8
14.	7	9	8	8	7

ตาราง 1 (ต่อ)

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)
15.	8	9	8	8	8
16.	9	9	10	10	9
17.	10	10	10	10	10
18.	9	8	9	9	8
19.	9	9	8	9	9
20.	9	8	9	8	8
21.	9	9	10	10	10
22.	9	8	8	8	8
23.	8	8	8	8	8
24.	8	8	8	7	8
25.	9	9	8	8	9
26.	9	9	9	9	9
27.	9	7	8	8	9
28.	10	10	9	9	9
29.	10	9	9	10	10
30.	9	10	10	9	10
Total	264.00	264.00	262.00	264.00	265.00
E_1	88.00	88.00	87.33	88.00	88.33
$\bar{X} E_1$	87.93				

จากตาราง 1 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1 เท่ากับ 88.00 เล่มที่ 2 เท่ากับ 88.00 เล่มที่ 3 เท่ากับ 87.33 เล่มที่ 4 เท่ากับ 88.00 เล่มที่ 5 เท่ากับ 88.33 ค่าเฉลี่ยร้อยละ โดยรวมของบทเรียนสำเร็จรูป (E_1) เท่ากับ 87.93

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (E₂)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
1.	16	30
2.	18	30
3.	16	27
4.	16	26
5.	13	28
6.	12	22
7.	14	25
8.	16	23
9.	17	22
10.	16	29
11.	14	30
12.	19	29
13.	10	25
14.	14	23
15.	17	25
16.	20	27
17.	13	29
18.	10	26
19.	17	27
20.	15	25
21.	14	28
22.	18	23
23.	19	24
24.	21	21
25.	19	26

ตาราง 2 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
26.	22	27
27.	11	22
28.	20	28
29.	17	27
30.	15	27
Total	479.00	781.00
E_2	53.22	86.78

จากตาราง 2 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ก่อนเรียน เท่ากับ 53.22 และหลังเรียน เท่ากับ 86.78 โดยค่าเฉลี่ยร้อยละของบทเรียนสำเร็จรูป (E_2) เท่ากับ 86.78

สรุปได้ว่าจากตาราง 1 และตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.93/86.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ระดับ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทดลอง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	15.97	3.11	14.06**	2.46
หลังเรียน	30	26.03	2.63		

$p^{**} < .01$

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสอนแบบปกติกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	30	26.03	2.63	4.15**	2.76
กลุ่มควบคุม	30	22.82	3.24		

$p^{**} < .01$

จากตาราง 4 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. การเสนอเนื้อหาที่มีรูปแบบชัดเจน ไม่สับสน	4.40	0.56	มาก
2. เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน	4.43	0.50	มาก
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้	4.53	0.57	มากที่สุด
4. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน	4.50	0.51	มาก
5. เนื้อหาในแต่ละชุดเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้	4.40	0.50	มาก
รวม	4.45	0.53	มาก
ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป			
6. ความน่าสนใจของการจัดรูปแบบ สาระและความน่าอ่าน	4.53	0.57	มากที่สุด
7. ความสวยงามของภาพประกอบและความเหมาะสมของเนื้อหา	4.53	0.51	มากที่สุด
8. บทเรียนแต่ละเล่มใช้ภาษาที่เข้าใจได้ดีและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ	4.60	0.50	มากที่สุด
9. คำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรม มีขั้นตอนชัดเจนเข้าใจง่าย	4.50	0.51	มาก
รวม	4.54	0.52	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านกระบวนการเรียนรู้			
10. กิจกรรมมีความเหมาะสม ช่วยให้เรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.47	0.57	มาก
11. นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.60	0.50	มากที่สุด
12. กำหนดขั้นตอนในกิจกรรมได้เหมาะสม	4.47	0.57	มาก
13. นักเรียนได้ค้นพบคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จด้วยตนเองหรือกับเพื่อน	4.57	0.57	มากที่สุด
รวม	4.53	0.55	มากที่สุด
ด้านประโยชน์			
14. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.43	0.57	มาก
15. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้	4.43	0.50	มาก
รวม	4.43	0.53	มาก
$\bar{X}$	4.49	0.53	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และด้านประโยชน์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. การอภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา รวมทั้งสิ้น 89 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 หมู่เรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 หมู่เรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 เล่ม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
4. แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งให้ทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตปฐมนิเทศนักเรียน และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน
2. ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา
 - 2.1 อธิบายเกี่ยวกับการวิจัย เป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์การประเมิน
 - 2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการใ้บบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. ดำเนินการทดลองโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และการสอนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม
4. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังการใ้บบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. ประเมินความพึงพอใจในการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 ข้อ

6. รวบรวมและตรวจผลการทดสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ความสามารถในการเรียนของนักเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ข : 100)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.93/86.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่า บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ระดับ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และด้านประโยชน์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 87.93/86.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจาก บทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว มีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพที่เหมาะสม เริ่มจากการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์หลักสูตรอย่างละเอียด การศึกษาวิธีการสร้างที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้ กับนักเรียนครบทั้งแบบ 1 : 1 กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ ในทุกขั้นตอนการตรวจสอบมีการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ และข้อบกพร่อง ทำให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ กลิ่นทะ (2551 : 102 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.24/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

ที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของสมาภรณ์ สีเนา (2552 : 81) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการคูณ เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการคูณ เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 82.97/82.60

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากบทเรียนสำเร็จรูปเป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีเพราะในบทเรียนสำเร็จรูปมีส่วนประกอบที่หลากหลาย มีคำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับครู และนักเรียนจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ แบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน กรอบการเรียนรู้ พร้อมทั้งคำถาม ที่เรียงลำดับจากง่ายไปยาก แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและบรรณานุกรม ซึ่งทิสนา แหมมณี (2552 : 16) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์วิธีการ ตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยแบ่งเนื้อหา ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากแต่ละกรอบมีคำถามและ คำตอบเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ วิเศษ (2552 : 86 - 87) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการคูณประกอบกิจกรรม การเรียนการสอน เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ ประกอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 84.20/85.12 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัย ของทองคูณ หนองพราว (2552 : 79) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียน โดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีข้อดีคือ การส่งเสริม

ให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใด เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียนเอง ซึ่งกุศยา แสงเดช (2552 : 35) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใดเมื่อไรก็ได้ ตามความพอใจของนักเรียนเอง ทั้งยังเป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครู และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ศาสตร์สุภาพ (2549 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ต้นกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ และแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ต้นกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปมีภาพประกอบที่สวยงาม มีความน่าสนใจและน่าอ่านในการจัดรูปแบบ สาระ เนื้อหาแต่ละเล่มใช้ภาษาที่เข้าใจได้ดีและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและค้นพบคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ ด้วยตนเองหรือกับเพื่อน เนื้อหาที่ใช้มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ ซึ่งมธุรส สว่างบำรุง (2551 : 48 - 51) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจกับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการส่งเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ภิญญมิตร (2552 : 79 - 80) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของธมนวรรณ พรหมจันทร์ (2552 : 90) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบมีการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัย เพราะจะทำให้การพัฒนาบทเรียนทำได้ง่าย
2. ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือการเรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ควรมีการร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจริง
4. ควรส่งเสริมให้มีการนำ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้หรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยนวัตกรรมอื่น ๆ
2. ควรมีการพัฒนาต่อยอดบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจบทเรียนเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ก). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553 ข). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุศยา แสงเดช. (2552). **บทเรียนสำเร็จรูป คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2551). **นวัตกรรมการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2546). **เรื่องสั้นและการเขียนเรื่องสั้น : การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการศึกษาและอาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). **บทเรียนโปรแกรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ทองคูณ หนองพร้าว. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).** มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิสนา แหมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธมนวรรณ พรหมจันทร์. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).** มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรชัย ปุณณโชติ. (2552). **การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจันทร์ วิเศษ. (2552). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).** มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นัยนา ศรีเนตรสัมพันธ์. (2551). ความพึงพอใจต่อการใช้บริการของสำนักหอสมุด

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545 ก). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2545 ข). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2545 ค). วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญกิจ.

เพ็ญญ์ กิจระการ. (2544). การวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มธุรส สว่างบำรุง. (2551). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : กิตติการพิมพ์.

เมตตา ภูนาวัน. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รุ่งทิพย์ กลินทะ. (2551). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญ

ทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา. (2555). รายงานผลการปฏิบัติงาน. ตราด :

โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). การพัฒนาการเรียนการสอนเอกสารประกอบการสอนวิชา

0506702 นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วงศ์เดือน เจริญ. (2553). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการสารสนเทศ

สำนักหอสมุด. ชลบุรี : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา.

วัฒนา ภิญญมิตร. (2552). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักร

สุโขทัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศมาภรณ์ สีเนา. (2552). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพ

การ์ตูน เรื่อง มรรค 8 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สักรินทร์ อยู่พ่อง. (2552). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อ

การให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ

สานิตย์ กายาผาด. (2547). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนา

ผู้เรียน. ราชบุรี : ธรรมรักษ์การพิมพ์.

สุวรรณณี จุสมใจ. (2549). ผลของการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรีเป็นสื่อประกอบการสอน
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1

วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). วิธีจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

เสงี่ยม แสนสุด. (2551). การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัญชลี ศาสตร์สุภาพ. (2549). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และแรงจูงใจในการเรียน

วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัมรัตน์ อนวัช. (2552). การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2551). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Listi. (1998). "Effects of Programmed Learning Sequences Versus Traditional Instruction on the
Social Studies Achievement and Attitudes among Urban Third Graders,"

Dissertation Abstracts International. 59(6) : 1891 - A.

- Molenda. (March-April 2008). "The Programmed Instruction Era : When Effectiveness Mattered," **Tech Trends : Linking Research and Practice to Improve Learning.** 52 (2) : 52 - 58.
- Shimizu. (March-April 2006). "Programmed Instruction to Teach Pointing with a Computer Mouse in Preschoolers with Developmental Disabilities," **Research in Developmental Disabilities :A Multidisciplinary Journal.** 27 (2) : 175 - 189.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายสิทธิพงษ์ ไวกุญชรเกียรติ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด
2. รองศาสตราจารย์รณฎา ภูเสตวงษ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
3. นางดาริน สุขสุวรรณ ครู คศ.3
โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด
4. นางมยุรี ประสิทธิ์นาวา ครู คศ.3
โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด
5. นางสาวอุบลรัตน์ อานามวงษ์ ครู คศ.1
โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา
เลขที่รับ..... 044
วันที่..... 20 มี.ค. 2557
เวลา..... 09.15.

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริย์มาส สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชูวงศ์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์รญา ภูเสตวงษ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริยมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชวรงค์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางคาริน สุขสุวรรณ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริยมาส สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชวรงค์ อูบาลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางมยุรี ประสิทธิ์นาวา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชูวงศ์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวอุบลรัตน์ อานามวงษ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ฐวงศ์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

เลขที่รับ.....026.....

วันที่.....20 มี.ค. ๒๕๕๗.....

เวลา.....๐๙.๔๕.....

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๐๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวศรีเรือน ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้ นักศึกษาขอแนะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชูวงศ์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๐๕

โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

เลขที่รับ 046

วันที่ 20 มี.ค. 2565

เวลา 09.46

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒ ชุด
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๐ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเรณู ไกล่ชิด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓” โดยมี ดร.สุริย์มาส สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือ ในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ชวรงค์ อุบลี)

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
แผนการจัดการเรียนรู้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 เรื่องวันมาฆบูชา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน นางศรีเรือน ไกลัดดี โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดเทศบาลเมืองตราด

วัน.....เดือน.....พ.ศ.

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รูและเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุบรวมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. สาระสำคัญ

วันมาฆบูชาตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งถือว่าเป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาถือเป็นวันคล้ายวันประชุมสังฆสันนิบาตครั้งใหญ่ในพุทธศาสนาที่เรียกว่า“จาตุรงคสันนิบาต” ประกอบด้วยองค์ 4 ประการ คือ เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ พระสงฆ์ 1,250 รูป ประชุมพร้อมกัน โดยมีได้ นัดหมาย, พระสงฆ์ที่มาประชุม นั้น เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ทั้งสิ้น นอกจากนั้น ยังเป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 นี้ตอนเช้าพุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญตักบาตรและตอนกลางคืนจะไปเวียนเทียนที่วัด

3. สาระการเรียนรู้

วันมาฆบูชา

ประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชา

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชาได้

5. เนื้อหาสาระ

วันมาฆบูชาเป็นวันที่พุทธศาสนิกชน แสดงความเคารพต่อพระธรรม มาฆะเป็นชื่อของเดือน 3 มาฆบูชาย่อมาจาก มาฆบรูณมีบูชา แปลว่า การบูชาพระในวันเพ็ญ เดือน 3 ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส วันมาฆบูชาก็จะเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 เป็นวันที่มีการประชุม เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” ซึ่งแปลว่า การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ และเป็นวันที่พระพุทธสัมมาได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ แก่พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก ณ เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์

จาตุรงคสันนิบาตหมายความว่า “การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ” ได้แก่

1. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ที่มาประชุมนั้น ล้วนเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
4. พระสงฆ์ทั้งหมดที่มาประชุม ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1 ครูนำแผนภูมิเพลง วันมาฆบูชาติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านและร้องตามครู นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเพลง

6.2 นักเรียนร้องเพลงพร้อมกันอีก 2 ครั้ง

ขั้นสอน

6.3 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

6.4 ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา ประกอบด้วย

กรอบที่ 1 ความสำคัญของวันมาฆบูชา

กรอบที่ 2 ความเป็นมาของวันมาฆบูชา

กรอบที่ 3 จาตุรงคสันนิบาต

กรอบที่ 4 พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

กรอบที่ 5 กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชาเวลากลางวัน

กรอบที่ 6 กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชาเวลากลางคืน

6.5 นักเรียนดำเนินการศึกษาและร่วมกันสนทนเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา เกี่ยวกับ

- ความสำคัญของวันมาฆบูชา
- ความเป็นมาของวันมาฆบูชา
- จาตุรงคสันนิบาต

ขั้นสรุป

6.6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่อง วันมาฆบูชา

6.7 นักเรียนทำแบบฝึกหัด บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

ขั้นนำความรู้ไปใช้

6.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของวันมาฆบูชา ในสมุดบันทึก เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติต่อไป

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แผนภูมิเพลง วันมาฆบูชา

7.2 บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

7.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

7.4 แบบฝึกหัด บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัดและประเมินผล

- ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

- การตรวจแบบฝึกหัด จากบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

- การตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

8.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

- แบบฝึกหัด บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา ร้อยละ 80

แบบบันทึกคำตอบ

บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

ชื่อ - สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากรอบที่ 1 - 3 เขียนคำตอบลงในช่องว่างและตรวจคำตอบด้วยตนเอง

จากเฉลย

กรอบที่ 1

1. วันมาฆบูชาขึ้นตรงกับวันใด
.....
2. ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส (มีเดือน 8 สองหน) วันมาฆบูชาขึ้นตรงกับวันใด
.....
3. วันมาฆบูชาเป็นวันที่มีการประชุมพร้อมกัน 4 ประการ เรียกว่าวันอะไร
.....

กรอบที่ 2

1. วันมาฆบูชาเกิดขึ้นครั้งแรกที่ใด
.....
2. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมใดในวันมาฆบูชา
.....
3. พระพุทธเจ้าประทานพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์เพื่ออะไร
.....

กรอบที่ 3

1. คำว่า จาตุรงคสันนิบาตหมายความว่าอย่างไร
.....
2. วันเพ็ญเดือนมาฆะแปลว่าอะไร
.....
3. พระสงฆ์ที่มาประชุมในวันเพ็ญเดือนมาฆะมีลักษณะสำคัญอย่างไร
.....

เฉลย

แบบฝึกหัดบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

กรอบที่ 1

1. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4
3. จาตุรงคสันนิบาต

กรอบที่ 2

1. วัดเวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์
2. พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์
3. เพื่อให้พระสงฆ์นำไปประพฤติปฏิบัติและสั่งสอนผู้อื่น

กรอบที่ 3

1. การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ
2. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
3. เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดและเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องวันมาฆบูชา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน นางศรีเรือน ไกลัดชิด โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา สังกัดเทศบาลเมืองตราด

วัน.....เดือน.....พ.ศ.

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รูและเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุบรวมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เขาใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. สาระสำคัญ

วันมาฆบูชาขึ้นตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งถือว่าเป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาถือเป็น วันคล้ายวันประชุมสังฆสันนิบาตครั้งใหญ่ในพุทธศาสนาที่เรียกว่า“จาตุรงคสันนิบาต” ประกอบด้วย องค์ 4 ประการ คือ เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ พระสงฆ์ 1,250 รูป ประชุมพร้อมกัน โดยมีได้นัดหมาย, พระสงฆ์ที่มาประชุม นั้น เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังเป็นวันที่ พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ ในวันนี้ตอนเช้าพุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญตักบาตร และตอนกลางคืนจะไปเวียนเทียนที่วัด

3. สาระการเรียนรู้

วันมาฆบูชา

ประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชา

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชาได้

5. เนื้อหาสาระ

วันมาฆบูชาเป็นวันที่พุทธศาสนิกชน แสดงความเคารพต่อพระธรรม มาฆะเป็นชื่อของเดือน 3 มาฆบูชาย่อมาจาก มาฆบรูณมีบูชา แปลว่า การบูชาพระในวันเพ็ญ เดือน 3 ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส วันมาฆบูชา ก็จะเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 เป็นวันที่มีการประชุม เรียกว่า “ จาตุรงคสันนิบาต ” ซึ่งแปลว่า การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ และเป็นวันที่พระพุทธสัมมาได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ แก่พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก ณ เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์

จาตุรงคสันนิบาตหมายความว่า “การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ” ได้แก่

1. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ที่มาประชุม นั้น ล้วนเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
4. พระสงฆ์ทั้งหมดที่มาประชุม ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1 ครูนำแผนภูมิเพลง วันมาฆบูชาติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านและร้องตามครู นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเพลง

6.2 นักเรียนร้องเพลงพร้อมกันอีก 2 ครั้ง

ขั้นสอน

6.3 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนวันมาฆบูชา

6.4 ครูแจกใบความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา เกี่ยวกับ

- ความสำคัญของวันมาฆบูชา
- ความเป็นมาของวันมาฆบูชา
- จาตุรงคสันนิบาต

6.5 นักเรียนดำเนินการศึกษาและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ เรื่อง วันมาฆบูชา

ขั้นสรุป

6.6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่อง วันมาฆบูชา

6.7 นักเรียนทำแบบฝึกหัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

ชั้นนำความรู้ไปใช้

6.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญ ความเป็นมา และจุดประสงค์สันนิบาตในสมุดบันทึกเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติต่อไป

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แผนภูมิเพลง วันมาฆบูชา

7.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

7.3 แบบฝึกหัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัดและประเมินผล

- ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

- การตรวจแบบฝึกหัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

- การตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

8.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

- แบบฝึกหัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

ร้อยละ 80

เพลง วันมาฆบูชา

เนื้อร้อง พูนศรี

ทำนอง พูนศรี

" มาฆะ มาฆะบูชา รู้กันว่า วันเพ็ญเดือนสาม
 คนไทย น้ำใจงาม วันเพ็ญเดือนสาม มาทำบุญกัน
 จตุรงคสันนิบาต วันประหลาด น้าอัศจรรย์
 พระอรหันต์ มาชุมนุมกัน 1,250 องค์ พันสองร้อยห้าสิบองค์ "

เพ็ญมาฆะเมื่อโพน พุทธกาล	กลางแจ่มแสงจันทร์ฉาน โชติกล้า
ในเวฬุวันสถาน ถ้วนหนึ่ง-	พันกับสองร้อยห้า- สิบห้าเอหิสงฆ์ ฯ
ล้อมวงฟังพุทธเจ้า แจงธรรม	โอวาทปาติโมกข์นำ มั่นสน้อม
นิกรสร้างแต่ดีล้ำ- แดงสิ่ง	เว้นชั่วจะจิตพร้อม จักพ้นอบายผลาญ ฯ
เพรงกาลจนจบเบื้อง ปัจจุบัน	เห็นเหตุอัศจรรย์ จึงอ้าง
เอามาฆะครบวัน วารขบ	คือฤกษ์การเร่งล้าง กิเลสล้อมฤทัยหมอง ฯ
ประคองเทียนรูปไหว้ เวียนขวา	ใช้คุ่มดินบูชา เถกนั้น
ปาติโมกข์กถา ธรรมบท	กำหนดเทอญเกิดขึ้น กิดพ้นอกุศล

ใบความรู้

เรื่อง วันมาฆบูชา

วันมาฆบูชา

วันมาฆบูชาเป็นวันที่พุทธศาสนิกชน แสดงความเคารพต่อพระธรรม มาฆะเป็นชื่อของเดือน 3 มาฆบูชาย่อมาจาก มาฆบรูณมีบูชา แปลว่า การบูชาพระในวันเพ็ญ เดือน 3 ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส วันมาฆบูชาก็จะเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 เป็นวันที่มีการประชุม เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” ซึ่งแปลว่า การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ และเป็นวันที่พระพุทธสัมมาได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ แก่พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก ณ เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์

จาตุรงคสันนิบาตหมายความว่า “การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ” ได้แก่

1. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ที่มาประชุม นั้น ล้วนเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
4. พระสงฆ์ทั้งหมดที่มาประชุม ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

แบบฝึกหัดเรื่อง วันมาฆบูชา

ชื่อ.....

ชั้น.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ของวันมาฆบูชา

1. วันมาฆบูชาตรงกับวันใด

.....

2. ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส (มีเดือน 8 สองหน) วันมาฆบูชาจะตรงกับวันใด

.....

3. วันมาฆบูชาเป็นวันที่มีการประชุมพร้อมกัน 4 ประการ เรียกว่าวันอะไร

.....

4. วันมาฆบูชาเกิดขึ้นครั้งแรกที่ใด

.....

5. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมใดในวันมาฆบูชา

.....

6. พระพุทธเจ้าประทานพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์เพื่ออะไร

.....

7. คำว่า จาตุรงคสันนิบาตหมายความว่าอย่างไร

.....

8. วันเพ็ญเดือนมาฆะแปลว่าอะไร

.....

9. พระสงฆ์ที่มาประชุมในวันเพ็ญเดือนมาฆะมีลักษณะสำคัญอย่างไร

.....

เฉลย

แบบฝึกหัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันมาฆบูชา

1. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4
3. จาตุรงคสันนิบาต
4. วัดเวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์
5. พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์
6. เพื่อให้พระสงฆ์นำไปประพฤติปฏิบัติและสั่งสอนผู้อื่น
7. การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ
8. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
9. เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดและเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
บทเรียนสำเร็จรูป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา สำหรับครู

1. ทดสอบความรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้
3. ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมฝึกทักษะ ครูดูแลและให้คำแนะนำ
4. ให้นักเรียนฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาและตอบคำถาม เพื่อประเมินความรู้ที่ได้รับ
6. ทดสอบความรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา
 สำหรับนักเรียน เวลา 2 ชั่วโมง

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้นักเรียนจะได้ศึกษาค้นคว้าขอให้อ่านคำแนะนำนี้ก่อน

1. ทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญในแต่ละบทเรียนให้เข้าใจ
2. ก่อนศึกษาบทเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ก่อนเรียนก่อนเรียนแล้วตรวจคำตอบจากเฉลย
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากเฉลยในหน้าถัดไป
4. นักเรียนข้อสงสัยต่อตนเองไม่ควรดูคำตอบก่อน เพราะจะทำให้ให้นักเรียน
ไม่ได้รับความรู้เพิ่ม
5. ถ้านักเรียนทำได้ถูกต้องนักเรียนทำกรอบต่อไปจนครบทุกกรอบ
6. อย่าท้อใจเมื่อนักเรียนตอบผิด ย้อนกลับไปอ่านข้อความนั้นใหม่
ทำความเข้าใจเนื้อหาใหม่
7. เมื่อนักเรียนจบบทเรียนครบทุกกรอบแล้ว นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วตรวจคำตอบจากเฉลย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชาได้
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายธรรมะที่เกี่ยวข้องกับวันมาฆบูชาได้
3. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกถึงการปฏิบัติตนในวันมาฆบูชาได้

สาระสำคัญ

วันมาฆบูชาตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 เป็นวันสำคัญวันหนึ่งในพุทธศาสนา คือ เป็นวันคล้ายวันที่มีการประชุมสังฆสันนิบาตครั้งใหญ่ในพุทธศาสนา ที่เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” ประกอบด้วยองค์ 4 ประการ คือ

1. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป ประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ที่มาประชุมนั้น เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ทั้งสิ้น
4. พระสงฆ์ทั้งหมดที่มาประชุม เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น และเป็นวันที่พระพุทธเจ้า

แสดงธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ ในวันนี้พุทธศาสนิกชนไปทำบุญตักบาตรในตอนเช้า และตอนกลางวันไปเวียนเทียนที่วัดใกล้บ้าน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ในช่อง ก ข ค และ ง ลงในกระดาษคำตอบ
ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. วันเพ็ญเดือน 3 ตรงกับข้อใด
ก. วันมาฆบูชา
ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอาฬหบูชา
ง. วันเข้าพรรษา
2. “จตุรงคสันนิบาต” เกิดขึ้นในวันใด
ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
ข. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 6
ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 3
3. เราถือวันมาฆบูชาเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับอะไร
ก. พระพุทธเจ้าประสูติ
ข. พระพุทธเจ้าตรัสรู้
ค. พระพุทธเจ้าปรินิพพาน
ง. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรก

4. หลักคำสอนใดไม่ได้อยู่ในหลักธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

- ก. ละเว้นความชั่ว
- ข. ทำความดี
- ค. ทำจิตใจให้ผ่องใส
- ง. ทำตัวให้เด่น

5. เหตุการณ์ใดไม่ใช่ “จาตุรงคสันนิบาต”

- ก. พระสงฆ์ที่มาประชุมล้วนแต่เป็นพระอรหันต์
- ข. เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ตามวัด
- ค. พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนแต่เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้
- ง. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

6. ในวันมาฆบูชา มีพระสงฆ์จำนวนเท่าไรมาประชุมพร้อมกัน

- ก. 1,250 รูป
- ข. 1,260 รูป
- ค. 1,270 รูป
- ง. 1,500 รูป

7. จากข้อ 6 พระสงฆ์ที่มาประชุมนั้นมีคุณสมบัติพิเศษอย่างไร

- ก. พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
- ข. เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด
- ค. เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ทั่วไป
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

8. ในวันมาฆบูชาพระพุทธเจ้าได้แสดงธรรมในข้อใด

- ก. ทศชาติ
- ข. ธรรมจักรกัปปวัตตสูตร
- ค. โอวาทปาฏิโมกข์
- ง. พระเวสสันดรชาดก

9. พระอรหันต์ หมายความว่าอย่างไร

- ก. พระสงฆ์ทั่วไป
- ข. พระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้
- ค. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
- ง. ผู้สำเร็จธรรมพิเศษสูงสุด

10. กิจกรรมในวันมาฆบูชา พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ทำบุญตักบาตร
- ข. เวียนเทียน
- ค. สรงน้ำพระสงฆ์
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

1. ก	6. ก
2. ค	7. ง
3. ง	8. ค
4. ง	9. ง
5. ข	10. ง

กรอบที่ 1

ความสำคัญของวันมาฆบูชา

วันมาฆบูชาเป็นวันที่พุทธศาสนิกชน แสดงความเคารพต่อพระธรรมมาฆะ เป็นชื่อของเดือน 3 มาฆบูชาย่อมาจาก มาฆบรูณมีบูชา แปลว่า การบูชาพระในวันเพ็ญ เดือน 3 ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส วันมาฆบูชาจะเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 เป็นวันที่มีการ ประชุม ที่เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” ซึ่งแปลว่าการประชุมพร้อมกัน 4 ประการ และ เป็นวันที่พระพุทธสัมมาได้ทรงแสดงโอวาท ปาฏิโมกข์ แก่พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก ณ เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์

คำถาม

1. วันมาฆบูชาตรงกับวันใด
.....
2. ถ้าในปีที่มีเดือน 8 สองหน หรือ ปีกอธิกมาสวันมาฆบูชา ตรงกับวันใด
.....
3. วันมาฆบูชาเป็นวันที่มีการประชุมพร้อมกัน 4 ประการเรียกว่าวันอะไร
.....

กรอบที่ 2

ประวัติความเป็นมา

วันมาฆบูชาเกิดขึ้น เนื่องมาจากเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัด เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์ ในตอนต้นพุทธกาล เมื่อถึงวันมาฆบูชา พระสงฆ์ที่ไปประกาศพระศาสนา ในสถานที่ต่าง ๆ ได้กลับมาเพื่อเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่เมืองราชคฤห์ พระพุทธองค์ จึงได้ประทานพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์แก่เหล่าพระสงฆ์เป็นครั้งแรก เพื่อให้ พระสงฆ์นำไปประพฤติปฏิบัติสืบไป

คำถาม

1. วันมาฆบูชาเกิดขึ้นครั้งแรกที่ใด

.....

2. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมใดในวันมาฆบูชา

.....

3. พระพุทธเจ้าประทานพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์เพื่ออะไร

.....

กรอบที่ 3

จาคูรงคสันนิบาต

คำว่า “จาคูรงคสันนิบาต” แยกศัพท์ได้ดังนี้คือ “จาคูร” แปลว่า 4 “รงค” แปลว่า ส่วน “สันนิบาต” แปลว่า ประชุม ฉะนั้น จาคูรงคสันนิบาต จึงหมายความว่า “การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ” ได้แก่

1. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ที่มาประชุม นั้น เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
4. พระสงฆ์ทั้งหมดที่มาประชุม ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

คำถาม

1. คำว่า “จาคูรงคสันนิบาต ” หมายความว่าอย่างไร
.....
2. วันเพ็ญเดือนมาฆะ แปลว่าอะไร
.....
3. พระสงฆ์ที่มาประชุมในวันเพ็ญเดือนมาฆะมีลักษณะสำคัญอย่างไร
.....

กรอบที่ 4

พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เหล่าพระสงฆ์ถือเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ซึ่งมีใจความสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ละเว้นความชั่ว พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไม่ให้ทำความชั่วโดยเฉพาะการทำชั่วทางกาย วาจา และใจ เช่นการรักษา ศีล 5
2. ทำความดี พระพุทธเจ้าสอนให้ทำความดี โดยการปฏิบัติตามหลักธรรม
3. ทำจิตใจให้ผ่องใส ได้แก่การฝึกจิตให้บริสุทธิ์อย่างง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน

คำถาม

1. พระธรรมที่เป็นหัวใจของศาสนาพุทธ คืออะไร
.....
2. พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์แก่ใคร
.....
3. ธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ ประกอบด้วยอะไรบ้างอะไรบ้าง
.....

กรอบที่ 5

กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชา

กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชา ตอนกลางวัน มีดังนี้

1. ตื่นแต่เช้ามีศ สวดมนต์ ไหว้พระ ทำจิตใจให้สงบและแผ่เมตตา
2. ทำบุญตักบาตรในตอนเช้า
3. จัดอาหารคาวหวานไปทำบุญตักบาตรที่วัด
4. ตอนบ่ายฟังพระแสดงพระธรรมเทศนา
5. รักษาศีลและปฏิบัติธรรม
6. พัฒนาวัด เช่น ช่วยทำความสะอาดวัด
7. บริจาคทานให้กับคนยากจน
8. ประดับธงชาติและธงสามธรรมจักรตามอาคารบ้านเรือน

คำถาม

1. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อไปวัดในวันมาฆบูชา

.....

2. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรขณะที่อยู่บ้านในวันมาฆบูชา

.....

3. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อสังคมในวันมาฆบูชา

.....

กรอบที่ 6

กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชา

กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติในวันมาฆบูชา ตอนกลางคืน มีดังนี้

ในตอนกลางคืน จะพากันนำดอกไม้รูปเทียนไปที่วัด เพื่อชมนุ่มกันทำพิธี เวียนเทียนรอบอุโบสถ พร้อมกับพระภิกษุสงฆ์โดยเจ้าอาวาสวัดจะนำว่านะโม 3 จบ จากนั้นกล่าวคำถวายดอกไม้รูปเทียน ทุกคนว่าตาม จบแล้วเดินเวียนขวา ตลอดเวลา ให้ระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์คุณ จนครบ 3 รอบ แล้วนำดอกไม้รูปเทียน ไปปักบูชาตามทางที่วัดเตรียมไว้ เป็นอันเสร็จพิธี

คำถาม

1. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเวลากลางคืนของวันมาฆบูชา

.....

2. นักเรียนเวียนเทียนควรเดินเวียนไปทางด้านใด

.....

3. นักเรียนควรระลึกถึงสิ่งใดในระหว่างเวียนเทียน

.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา
จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ในช่อง ก ข ค และ ง ลงในกระดาษคำตอบ
ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. พระอรหันต์ หมายความว่าอย่างไร
 - ก. พระสงฆ์ทั่วไป
 - ข. พระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้
 - ค. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
 - ง. ผู้สำเร็จธรรมพิเศษสูงสุด
2. “จาตุรงคสันนิบาต” เกิดขึ้นในวันใด
 - ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
 - ข. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 6
 - ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
 - ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 3

3. วันเพ็ญเดือน 3 ตรงกับข้อใด
 - ก. วันมาฆบูชา
 - ข. วันวิสาขบูชา
 - ค. วันอาฬหบูชา
 - ง. วันเข้าพรรษา

4. เราถือวันมาฆบูชาเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับอะไร

- ก. พระพุทธเจ้าประสูติ
- ข. พระพุทธเจ้าตรัสรู้
- ค. พระพุทธเจ้าปรินิพพาน
- ง. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรก

5. ในวันมาฆบูชามีพระสงฆ์จำนวนเท่าไรมาประชุมพร้อมกัน

- ก. 1,250 รูป
- ข. 1,260 รูป
- ค. 1,270 รูป
- ง. 1,500 รูป

6. พระพุทธเจ้าได้แสดงธรรมแก่พระสงฆ์ นั้นคือข้อใด

- ก. ทศชาติ
- ข. ธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร
- ค. โอวาทปาฏิโมกข์
- ง. พระเวสสันดรชาดก

7. หลักคำสอนใดไม่ได้อยู่ในหลักธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

- ก. ละเว้นความชั่ว
- ข. ทำความดี
- ค. ทำจิตใจให้ผ่องใส
- ง. ทำตัวให้เด่น

8. เหตุการณ์ใดไม่ใช่ “จาตุรงคสันนิบาต”

- ก. พระสงฆ์ที่มาประชุมล้วนแต่เป็นพระอรหันต์
- ข. เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ตามวัด
- ค. พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนแต่เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้
- ง. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโอวาทปาฏิโมกข์

9. กิจกรรมในวันมาฆบูชา พุทธศาสนิกชนควรควรปฏิบัติคือข้อใด

- ก. ทำบุญตักบาตร
- ข. เวียนเทียน
- ค. สรงน้ำพระสงฆ์
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

10. พระสงฆ์ที่มาประชุมนั้นมีคุณสมบัติพิเศษอย่างไร

- ก. พระพุทธเจ้าทรงบวชให้
- ข. เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด
- ค. เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ทั่วไป
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

1. ง

2. ค

3. ก

4. ข

5. ก

6. ค

7. ง

8. ข

9. ง

10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด

บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

กรอบที่ 1

1. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
2. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4
3. จาตุรงคสันนิบาต

กรอบที่ 2

1. วัดเวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์
2. พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์
3. เพื่อให้พระสงฆ์นำไปประพฤติปฏิบัติและสั่งสอนผู้อื่น

กรอบที่ 3

1. การประชุมพร้อมกัน 4 ประการ
2. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
3. เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดและเป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้

กรอบที่ 4

1. พระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์
2. พระสงฆ์
3. ละเว้นความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

กรอบที่ 5

1. พัฒนาวัด เช่น ช่วยทำความสะอาดวัด จัดอาหารคาวหวานไปทำบุญ ฟังเทศน์ที่วัด
2. สวดมนต์ ไหว้พระ แผ่เมตตา และทำจิตใจให้สงบ
3. บริจาคทานให้กับคนยากจน บำเพ็ญสาธารณประโยชน์

กรอบที่ 6

1. จะพากันนำดอกไม้ธูปเทียนไปที่วัด เพื่อร่วมกันทำพิธี เวียนเทียนรอบอุโบสถ
2. เดินเวียนขวา
3. พระพุทธรูป พระธรรม พระสังฆคณา

แบบบันทึกคำตอบ

บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากรอบเนื้อหาที่ 1 - 6 สรุปท้ายเขียนคำตอบลงในช่องว่าง แล้วตรวจคำตอบด้วยตนเองในเฉลย

- กรอบที่ 1
1. วันมาฆบูชาตรงกับวันใด.....
.....
 2. ถ้าปีนั้นเป็นปีที่มี 8 สองหน หรือ ปีมะแมส วันมาฆบูชาตรงกับวันใด.....
.....
 3. วันมาฆบูชาเป็นวันที่มีการประชุมพร้อมกัน 4 ประการเรียกว่าวันอะไร.....
.....

- กรอบที่ 2
1. วันมาฆบูชาเกิดขึ้นครั้งแรกที่ไหน.....
.....
 2. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมใดในวันมาฆบูชา.....
.....
 3. พระพุทธเจ้าประทานพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์เพื่ออะไร.....
.....

- กรอบที่ 3
1. คำว่า “จาตุรงคสันนิบาต ” หมายความว่าอย่างไร
.....
 2. วันเพ็ญเดือนมาฆะแปลว่าอะไร.....
.....
 3. พระสงฆ์ที่มาประชุมในวันเพ็ญเดือนมาฆะมีลักษณะอย่างไร.....
.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

- กรอบที่ 4**
1. พระธรรมที่เป็นหัวใจของศาสนาพุทธคืออะไร.....
.....
 2. พระพุทธเจ้าทรงพระธรรมโอวาทปาฏิโมกข์แก่ใคร.....
.....
 3. ธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ประกอบด้วยอะไรบ้าง.....
.....

- กรอบที่ 5**
1. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อไปวัดในวันมาฆบูชา.....
.....
 2. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรขณะที่อยู่บ้านในวันมาฆบูชา.....
.....
 3. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อสังคมในวันมาฆบูชา.....
.....

- กรอบที่ 6**
1. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรเวลากลางคืนของวันมาฆบูชา.....
.....
 2. นักเรียนเวียนเทียนควรเดินเวียนไปทางด้านใด.....
.....
 3. นักเรียนระลึกถึงสิ่งใดในระหว่างเวียนเทียน.....
.....

บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 วันมาฆบูชา

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ในข้อ ก ข ค และ ง เพียงข้อเดียว										
ทดสอบก่อนเรียน					ทดสอบหลังเรียน					
1.	ก	ข	ค	ง	1.	ก	ข	ค	ง	
2.	ก	ข	ค	ง	2.	ก	ข	ค	ง	
3.	ก	ข	ค	ง	3.	ก	ข	ค	ง	
4.	ก	ข	ค	ง	4.	ก	ข	ค	ง	
5.	ก	ข	ค	ง	5.	ก	ข	ค	ง	
6.	ก	ข	ค	ง	6.	ก	ข	ค	ง	
7.	ก	ข	ค	ง	7.	ก	ข	ค	ง	
8.	ก	ข	ค	ง	8.	ก	ข	ค	ง	
9.	ก	ข	ค	ง	9.	ก	ข	ค	ง	
10.	ก	ข	ค	ง	10.	ก	ข	ค	ง	
คะแนนที่ได้.....คะแนน					คะแนนที่ได้.....คะแนน					

คะแนนหลังเรียนได้.....คะแนน คะแนนก่อนเรียนได้.....คะแนน

นำคะแนนหลังเรียนลบคะแนนก่อนเรียน ได้เท่ากับ.....คะแนน

เช่น หลังเรียนได้ 8 คะแนน ก่อนเรียนได้ 3 คะแนน นำ $8 - 3 = 5$ คะแนน

แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

เราเรียนเก่งอยู่ระดับอะไร

ถ้าสอบได้คะแนน 9 - 10 คะแนน เรียนเก่งมาก

7 - 8 คะแนน เรียนเก่ง

5 - 6 คะแนน เรียนพอใช้

0 - 4 คะแนน เรียนไม่ได้เลยต้องปรับปรุง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จงจรัส แจ่มจันทร์. (2552). **พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ชนากิต วัฒนกุล. (2552). **ประเพณีมงคลและวันสำคัญของไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- เยาวลักษณ์ อักษร และคณะ. (2554). **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงศ์ วรรณปก. (2552). **หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วรนุช อุษณกร. (2551). **ประวัติวันสำคัญที่ควรรู้จัก**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ ต้นเสถียร และคณะ. (2552). **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2550). **พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ คือ
 - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน
 - 1.2 บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
 - 1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ
2. เอกสารนี้เป็นแบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ประกอบของคุณภาพ คือ ความสอดคล้อง
3. ขอความกรุณาตรวจสอบเอกสารแต่ละรายการแล้วตอบลงความเห็น โดยการทำเครื่องหมาย /ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละรายการ
 - 3.1 ตัวเลขในช่องประเมินมีความหมายดังนี้

+ 1	หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน “ใช้ได้”
0	หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน “ไม่แน่ใจ”
- 1	หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน “ใช้ไม่ได้”
4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ในเรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วันมาฆบูชา				
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วันมาฆบูชา				
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา				
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วันวิสาขบูชา				
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา				
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วันอาสาฬหบูชา				
7. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง วันเข้าพรรษา				
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง วันเข้าพรรษา				
9. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง วันออกพรรษา				
10. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง วันออกพรรษา				

แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	-1	
1. ความสอดคล้องของบทเรียนสำเร็จรูปกับจุดประสงค์ในการสร้าง				
1.1 ความสอดคล้องของบทเรียนสำเร็จรูปกับจุดประสงค์ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป				
1.2 ความสอดคล้องของบทเรียนสำเร็จรูปกับจุดประสงค์ที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริง				
1.3 บทเรียนสำเร็จรูปมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหา				
2. ความสอดคล้องและชัดเจนของเนื้อหา				
2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป				
2.2 เนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรทุกขั้นตอน				
2.3 เนื้อหามีความชัดเจนทุกขั้นตอน				
2.4 เนื้อหามีความสอดคล้องทุกขั้นตอน				
2.5 เนื้อหาให้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น				
2.6 เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย				
2.7 เนื้อหาเหมาะสมและทันสมัย				
2.8 เนื้อหาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้				
3. ความเหมาะสมของสื่อการสอน				
3.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการสอน				
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน				
3.3 สื่อประหยัดและสะดวกในการใช้				
3.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ				

เครื่องมือ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	-1	
4. การใช้ภาษา				
4.1 ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา				
4.2 ภาษาที่ใช้สละสลวยเหมาะสมกับเนื้อหา				
4.3 จำนวนภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
5. การพิมพ์และรูปเล่ม				
5.1 บทเรียนสำเร็จรูปพิมพ์ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การจัดทำเอกสาร				
5.2 ตัวอักษรสวยงามชัดเจน				
5.3 เว้นวรรคได้ถูกต้อง				
5.4 พิมพ์ไม่ผิด ไม่ตก ไม่มีรอยขูดลบขีดฆ่า				
5.5 รูปเล่มและขนาดเหมาะแก่การนำไปใช้				
6. ความสะดวกในการนำไปใช้				
6.1 บทเรียนสำเร็จรูปสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสะดวก				
6.2 บทเรียนสำเร็จรูปนำไปใช้ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า				

แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ในเรื่อง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 1	1. วันมาฆบูชาเป็นวันเกี่ยวข้องกับข้อใด ก. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ข. พระพุทธเจ้าประสูติ ค. พระพุทธเจ้าปรินิพพาน ง. พระสงฆ์มาประชุมกัน โดยไม่ได้นัดหมาย				
ข้อที่ 2	2. วันมาฆบูชามีพระสงฆ์มาประชุม พร้อมกันจำนวนกี่รูป ก. 1,225 รูป ข. 1,250 รูป ค. 1,255 รูป ง. 1,260 รูป				
ข้อที่ 3	3. “จาตุรงคสันนิบาต” เกิดขึ้นในวันใด ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ข. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 3 ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 6				
ข้อที่ 4	4. วันเพ็ญเดือน 3 ตรงกับข้อใด ก. วันวิสาขบูชา ข. วันอาสาฬหบูชา ค. วันมาฆบูชา ง. วันเข้าพรรษา				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 5	5. หลักคำสอนในข้อใดไม่อยู่ใน หลักธรรมโอวาทปาฏิโมกข์ ก. ทำความดี ข. ทำตัวให้เด่น ค. ละเว้นความชั่ว ง. ทำจิตใจให้ผ่องใส				
ข้อที่ 6	6. ในวันมาฆบูชาพระพุทธเจ้าได้แสดง ธรรมในข้อใด ก. ทศชาติ ข. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ค. โอวาทปาฏิโมกข์ ง. พระเวฬุวันตรัสชาดก				
ข้อที่ 7	7. วันวิสาขบูชาเป็นวันเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ใด ก. พระพุทธเจ้าประสูติ ข. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ค. พระพุทธเจ้าปรินิพพาน ง. ถูกทั้ง ก, ข และ ค				
ข้อที่ 8	8. พระอรหันต์หมายความว่าอย่างไร ก. พระสงฆ์ทั่วไป ข. พระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้ ค. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ง. ผู้สำเร็จธรรมพิเศษสูงสุด				
ข้อที่ 9	9. เหตุการณ์ใดไม่เกี่ยวกับวันวิสาขบูชา ก. วันปฐมเทศนา ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ค. วันประสูติของพระพุทธเจ้า ง. วันเสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 10	10. พระพุทธเจ้าประสูติ ณ ที่ใด ก. ปาลุมพินี ข. ใต้ต้นโพธิ์ ค. ใต้ต้นไทร ง. ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา				
ข้อที่ 11	11. พระพุทธเจ้าปรินิพพาน ณ ที่ใด ก. พุทธคยา ข. ลุมพินีวัน ค. กรุงกุสินารา ง. กรุงราชคฤห์				
ข้อที่ 12	12. อริยสัจ 4 ประกอบด้วยอะไรบ้าง ก. คำริชอบ เจริญชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ ข. เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ค. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ง. ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน				
ข้อที่ 13	13. ข้อใดความหมาย “ สมุทัย ” ก. การแก้ปัญหา ข. เหตุแห่งปัญหา ค. ปัญหาชีวิต ง. ทางแก้ปัญหา				
ข้อที่ 14	14. พระสงฆ์องค์แรกของโลกคือใคร ก. พระโกณฑัญญะ ข. วัปปะ ค. ภัททิยะ ง. มหานามะ				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 15	15. “วันอาสาฬหบูชา” ตรงกับวันใด ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ข. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 6 ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 8				
ข้อที่ 16	16. พระรัตนตรัย หมายถึงข้อใด ก. ทุภะ สมุทัย นิโรธ มรรค ข. เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ค. พระพุทธพระธรรมพระสงฆ์ ง. ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน				
ข้อที่ 17	17. เหตุการณ์ใดเกี่ยวข้องกับ วันอาสาฬหบูชา ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ข. เกิดพระสงฆ์รูปแรก ค. วันประสูติของพระพุทธเจ้า ง. วันปรินิพพานของพระพุทธเจ้า				
ข้อที่ 18	18. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด ก. วันอาสาฬหบูชา มีการแสดง ปฐมเทศนา ข. วันอาสาฬหบูชา มีพระธรรม ครั้งแรก ค. วันอาสาฬหบูชา มีการเวียนเทียน เป็นครั้งแรก ง. วันอาสาฬหบูชา มีการบูชา พระพุทธเจ้าเป็นครั้งแรก				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 19	19. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรหมายถึงข้อใด ก. สูตรของการหมั่นวงล้อ แห่งศาสนา ข. สูตรของการหมั่นวงล้อ แห่งพระสงฆ์ ค. สูตรของการหมั่นวงล้อ แห่งพระพุทธ ง. สูตรของการหมั่นวงล้อ แห่งพระธรรม				
ข้อที่ 20	20. วันอาสาฬหบูชาเราควรปฏิบัติ ตามข้อใด ก. ทำบุญที่วัด ข. เวียนเทียนที่วัด ค. ปล่อยนก ปล่อยปลา ง. ถูกทุกข้อ				
ข้อที่ 21	21. “วันเข้าพรรษา” ตรงกับข้อใด ก. แรม 1 ค่ำ เดือน 5 ถึง 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ข. แรม 1 ค่ำ เดือน 6 ถึง 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ค. แรม 1 ค่ำ เดือน 7 ถึง 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ง. แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึง 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 22	22. การจำพรรษาของพระภิกษุมี ระยะเวลาเท่าใด ก. 1 เดือน ข. 3 เดือน ค. 5 เดือน ง. 7 เดือน				
ข้อที่ 23	23. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการ เข้าพรรษาของพระภิกษุสงฆ์ ก. พระภิกษุสงฆ์ซ่อมแซมวัด ข. พระภิกษุสงฆ์ศึกษาเล่าเรียน พระธรรม ค. หลังจากที่ได้เผยแพร่ พระพุทธศาสนาพระภิกษุสงฆ์ ควรได้ พักผ่อน ง. อบรมสั่งสอนให้กับผู้ที่มีอายุ ครบบวช				
ข้อที่ 24	24. ข้อใดคือความหมายของผ้าอาบน้ำฝน ก. ผ้าสำหรับอธิษฐานไว้ให้ พระภิกษุสงฆ์อาบน้ำตลอดปี ข. ผ้าสำหรับอธิษฐานไว้ให้ พระภิกษุสงฆ์อาบน้ำตลอดไป ค. ผ้าสำหรับอธิษฐานไว้ให้ พระภิกษุสงฆ์อาบน้ำ ตลอดหกเดือน ง. ผ้าสำหรับอธิษฐานไว้ให้ พระภิกษุสงฆ์อาบน้ำ ตลอดเข้าพรรษา				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 25	25. ผู้ที่นำหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ไปเผยแพร่คือใคร ก. พระพุทธ ข. พระธรรม ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ				
ข้อที่ 26	26. พระสงฆ์จำพรรษาในฤดูใด ก. ฤดูฝน ข. ฤดูหนาว ค. ฤดูร้อน ง. ทุกฤดู				
ข้อที่ 27	27. “วันออกพรรษา” ตรงกับข้อใด ก. แรม 15 ค่ำ เดือน 11 ข. แรม 15 ค่ำ เดือน 12 ค. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ง. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12				
ข้อที่ 28	28. วันออกพรรษาเรียกอีกอย่างหนึ่ง ว่าอะไร ก. วันมหาปวารณา ข. วันมหาธรรม ค. วันมหาทาน ง. วันมหาบุญ				
ข้อที่ 29	29. ข้อใดคือความหมายของคำว่า เทโวโรหณะ ก. การหลุดพ้นจากทุกข์ ข. การหยั่งลงจากเทวโลก ค. การบริจาคมหาทาน ง. การละซึ่งกิเลส				

เครื่องมือ		ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	+ 1	0	-1	
ข้อที่ 30	30. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ วันออกพรรษา ก. ต่อจากวันนี้พระภิกษุสงฆ์ สามารถจาริกไปในที่ต่าง ๆ และ ค้างแรมที่อื่นได้ ข. ต่อจากวันนี้พระภิกษุสงฆ์ สามารถบิณฑบาตในสถานที่ ต่าง ๆ ค. ต่อจากวันนี้พระภิกษุสงฆ์ สามารถหยุดการสวดมนต์ได้ ง. ต่อจากวันนี้พระภิกษุสงฆ์ สามารถพักค้างแรมในวัดได้				

แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ในเรื่อง แบบประเมินความพึงพอใจบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านเนื้อหา				
1. การเสนอเนื้อหา มีรูปแบบชัดเจน ไม่สับสน				
2. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน				
3. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้				
4. เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน				
5. เนื้อหา ในแต่ละชุด เป็นเรื่องที่สามารนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้				
ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป				
6. ความน่าสนใจของการจัดรูปแบบ สาระและ ความน่าอ่าน				
7. ความสวยงามของภาพประกอบและความเหมาะสม ของเนื้อหา				
8. บทเรียนแต่ละเล่ม ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ดีและง่าย ต่อการนำไปปฏิบัติ				
9. คำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรม มีขั้นตอนชัดเจน เข้าใจง่าย				
ด้านกระบวนการเรียนรู้				
10. กิจกรรมมีความเหมาะสม ช่วยให้เรียนรู้ได้ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้				
11. นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง				
12. กำหนดขั้นตอนในกิจกรรมได้เหมาะสม				
13. นักเรียนได้ค้นพบคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ ด้วยตนเองหรือกับเพื่อน				

เครื่องมือ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านประโยชน์				
14. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
15. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยมีระดับของความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. ผู้วิจัยขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ฉบับนี้

ผู้วิจัย

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา					
1. การเสนอเนื้อหา มีรูปแบบชัดเจน ไม่สับสน					
2. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน					
3. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้					
4. เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน					
5. เนื้อหา ในแต่ละชุด เป็นเรื่องที่สมารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป					
6. ความน่าสนใจของการจัดรูปแบบ สาระและความน่าอ่าน					
7. ความสวยงามของภาพประกอบ และความเหมาะสมของเนื้อหา					
8. บทเรียนแต่ละเล่ม ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ดี และง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ					
9. คำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรม มีขั้นตอนชัดเจน เข้าใจง่าย					
ด้านกระบวนการเรียนรู้					
10. กิจกรรมมีความเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้					
11. นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง					
12. กำหนดขั้นตอนในกิจกรรมได้เหมาะสม					
13. นักเรียนได้ค้นพบคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ ด้วยตนเองหรือกับเพื่อน					
ด้านประโยชน์					
14. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
15. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการ เรียนรู้ที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
6.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
10.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 7 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูป
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3

แผนการ เรียนรู้ที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
6.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
10.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 8 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ด้านที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
1.2	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.2	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.5	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80
2.6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.3	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80
3.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
6.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
6.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
6.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน
สำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5.	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80
6.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
10.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
11.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
12.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
13.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
14.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
15.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
16.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
17.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
18.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
19.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
20.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
21.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
22.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
23.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
24.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
25.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
26.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
27.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
28.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
29.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
30.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจบทเรียนสำเร็จรูป
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+4	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	0	+1	+5	0.80	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
10.	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
13.	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (b) และค่าความเชื่อมั่น (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แบบทดสอบข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (b)
1.	0.50	0.47
2.	0.63	0.47
3.	0.43	0.73
4.	0.67	0.53
5.	0.53	0.40
6.	0.33	0.40
7.	0.53	0.40
8.	0.63	0.47
9.	0.47	0.40
10.	0.57	0.47
11.	0.53	0.40
12.	0.47	0.53
13.	0.50	0.60
14.	0.57	0.47
15.	0.67	0.27
16.	0.60	0.40
17.	0.53	0.27
18.	0.67	0.27
19.	0.63	0.33
20.	0.77	0.33
21.	0.60	0.27
22.	0.73	0.40
23.	0.67	0.27
24.	0.77	0.33

ตาราง 11 (ต่อ)

แบบทดสอบข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (b)
25.	0.77	0.47
26.	0.73	0.40
27.	0.73	0.27
28.	0.80	0.27
29.	0.53	0.27
30.	0.60	0.27

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett) = 0.89

ตาราง 12 คะแนนการทดลองแบบ 1:1 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)	แบบวัด ผลสัมฤทธิ์
1.	6	7	6	7	7	22
2.	5	5	4	5	5	18
3.	7	8	8	9	9	16
ค่าเฉลี่ย	6	6.67	6	7	7	18.67
$E_1 = 65.33$						$E_2 = 62.22$

ตาราง 13 คะแนนการทดลองกลุ่มเล็กของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)	แบบวัด ผลสัมฤทธิ์
1.	10	9	8	10	9	25
2.	9	9	9	10	10	28
3.	9	8	9	9	10	25
4.	8	7	8	7	8	22
5.	7	8	8	8	8	23
6.	7	7	8	7	7	23
7.	6	7	6	7	6	19
8.	7	7	7	5	6	18
9.	6	6	6	6	6	20
ค่าเฉลี่ย	7.67	7.56	7.67	7.67	7.78	22.56
$E_1 = 76.67$						$E_2 = 75.19$

ตาราง 14 คะแนนการทดลองกลุ่มใหญ่ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)	แบบวัด ผลสัมฤทธิ์
1.	10	10	10	10	10	30
2.	9	9	10	10	10	28
3.	9	9	10	10	10	27
4.	9	10	9	9	9	28
5.	9	10	9	10	9	26
6.	10	10	10	10	10	29
7.	9	9	9	9	9	26
8.	10	9	9	10	10	27
9.	10	9	10	9	9	27
10.	10	10	10	10	10	28
11.	8	8	9	8	8	25
12.	8	9	8	8	8	24
13.	9	8	7	8	8	26
14.	9	7	8	8	7	20
15.	9	7	8	8	9	24
16.	9	8	8	9	8	25
17.	8	7	8	8	9	25
18.	9	8	8	7	8	22
19.	8	9	8	8	8	25
20.	8	8	8	8	8	26
21.	7	8	8	7	8	23
22.	6	6	6	6	6	19
23.	7	7	8	8	8	23
24.	8	8	7	7	8	24

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	เล่มที่ 1 (10)	เล่มที่ 2 (10)	เล่มที่ 3 (10)	เล่มที่ 4 (10)	เล่มที่ 5 (10)	แบบวัดผลสัมฤทธิ์
25.	7	7	6	7	7	21
26.	6	8	8	8	7	23
27.	6	8	8	7	8	24
28.	7	7	7	8	7	22
29.	8	8	8	7	8	22
30.	7	8	8	8	7	23
ค่าเฉลี่ย	8.30	8.30	8.33	8.33	8.37	24.73
$E_1 = 83.27$						$E_2 = 82.44$

ตาราง 15 คะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
1.	19	23
2.	20	20
3.	19	26
4.	12	21
5.	11	18
6.	16	21
7.	19	20
8.	20	19
9.	9	26
10.	16	25
11.	14	16
12.	18	23
13.	20	30

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
14.	15	21
15.	18	26
16.	12	20
17.	21	23
18.	16	27
19.	19	25
20.	15	21
21.	21	22
22.	15	19
23.	19	24
24.	17	23
25.	23	25
26.	21	25
27.	21	22
28.	22	28
Total	488	639
ร้อยละ	58.10	76.07

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางศรีเรือน ไกล่ชิด
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 26 หมู่ 2 ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. ต้น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2526	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (การบริหารโรงเรียน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2557	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี